

**卷末 3 Law of Georgia on Entrails**

## საქართველოს კანონი წიაღის შესახებ

საქართველოს სახმელეთო ტერიტორიაზე, მის ტერიტორიულ წყლებში, კონტინენტურ შელფსა და განსაკუთრებულ ეკონომიკურ ზონაში არსებული წიაღი საქართველოს ეროვნული სიმდიდრეა და მას სახელმწიფო იცავს.

წიაღი არის მიწის ზედაპირის, ნიადაგისა და წყალსატევების ფსკერის ქვეშ ან ხმელეთის ზედაპირზე გაშიშვლებული დედამიწის ქერქის ნაწილი, რომელიც თანამედროვე მეცნიერულ-ტექნიკური საშუალებებით ხელმისაწვდომია შესასწავლად და გამოსაყენებლად.

სასარგებლო წიაღისეული წარმოადგენს დაძიებულ წიაღისეულს, რომლის მოპოვება და გადამუშავება მეცნიერულ-ტექნიკური განვითარების თანამედროვე დონეზე შესაძლებელი, ეკონომიკურად მიზანშეწონილი და ეკოლოგიურად მისაღებია.

სასარგებლო წიაღისეულის საბადო არის წიაღის გარკვეულ ფარგლებში ბუნებრივად კონცენტრირებული სასარგებლო წიაღისეული.

ამ კანონის მიზანია უზრუნველყოს წიაღისა და სასარგებლო წიაღისეულის რესურსების რაციონალური გამოყენება ბუნებრივი კანონზომიერებისა და გარემოს პოტენციური შესაძლებლობების, დღევანდელი და მომავალი თაობების ინტერესებისა და მდგრადი განვითარების პრინციპების გათვალისწინებით.

### თავი I. ზოგადი დებულებანი

#### მუხლი 1. საქართველოს კანონმდებლობა წიაღის შესახებ

1. საქართველოს კანონმდებლობა წიაღის შესახებ მოიცავს ამ კანონს და მისგან გამომდინარე სხვა საკანონმდებლო აქტებს, რომლებიც არეგულირებენ წიაღის, ნებისმიერი სახის სასარგებლო წიაღისეულის, მიწისქვეშა ბუნებრივი სიცარიელების შესწავლასა და გამოყენებას.

## Law of Georgia on Entrails

The entrails existing on the land area of Georgia, its territorial waters, the continental shelf and in a special economic zone are the national wealth of Georgia and are protected by the state.

The entrails represent a part of the earth's crust exposed under the ground, water reservoirs or on the land surface, which by modern scientific and technical means is accessible for study and use.

The fossil is natural formations existing in the entrails. The mineral resources represent the prospected fossil which mining and processing at the current level of scientific and technical development is possible, economically feasible and ecologically acceptable.

A deposit of mineral resources in the mineral resources naturally concentrated within definite boundaries of the entrails.

The objective of this law is to ensure the rational use of the entrails and mineral resources with due regard for natural laws and environment potentialities, interests of the present and future generations and the principles of stable development.

### Chapter I. General Provisions

#### Article 1. Georgian legislation on the entrails

1. The Georgian legislation on the entrails comprises this law and other legal acts proceeding from it which regulate the study and use of the entrails, any kind of mineral resources, subsurface natural cavities, the relations which are established in the process of

ენებას, მომპოვებელ და გადაამუშავებელ წარმოებათა ნარჩენების (მათ შორის გადასახსნელი ქანების) გამოყენების, შენახვისა და დაცვის, აგრეთვე, მიწისქვეშა ნაგებობების შენობობის და ექსპლოატაციის პროცესში წარმოქმნილ ურთიერთობებს.

2. წიაღით სარგებლობის დროს ატმოსფერული ჰაერის, ზედაპირული წყლის, მიწის, მცენარეული საფარისა და ცხოველთა სამყაროს გამოყენებასთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს არეგულირებს საქართველოს შესაბამისი კანონმდებლობა.

3. ეს კანონი მოქმედებს საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე.

**მუხლი 2. საქართველოს წიაღის სტატუსი**

1. საქართველოს წიაღი სახელმწიფოს საკუთრებაა. აკრძალულია ყოველგვარი ქმედება, რომელიც პირდაპირ თუ ფარულად ხელყოფს წიაღზე სახელმწიფო საკუთრების უფლებას, ასეთი გარიგება კი ბათილია.

2. წიაღის ის უბნები, რომლებიც გაცემულია ან შეიძლება გაიცეს სარგებლობისათვის, წარმოადგენენ წიაღით სარგებლობის ობიექტებს.

3. საქართველოში წიაღით სარგებლობა ფასიანია.

**მუხლი 3. წიაღის სახელმწიფო ფონდი**

1. წიაღის სახელმწიფო ფონდს შეადგენს საქართველოს ტერიტორიაზე, მის კონტინენტურ შეღფსა, ტერიტორიულ წყლებში და განსაკუთრებულ ეკონომიკურ ზონაში არსებული წიაღი, მიუხედავად იმისა, ხდებოდა, ხდება, თუ მოხდა წიაღით სარგებლობა.

2. წიაღის სახელმწიფო ფონდის დებულებას ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი.

**მუხლი 4. წიაღისეულის ჯგუფები**

ეკონომიკური მნიშვნელობისა და კონიუნქტურის გაოვალისწინებით წიაღისეული იყოფა სახელმწიფო და ადგილობრივი მნიშვნელობის ჯგუფებად. სახელმწიფო და ადგილობრივი მნიშვნელობის წიაღისეულის სახეობათა ნუსხას ამტკიცებს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო (შემდგომში

use, storage and protection of the mining and processing industries' wastes (including, overburden rocks) as well as during construction and operation of underground structures.

2. Relations connected with the application of free air, surface water, the plant cover of the earth and the animal world in using the entrails are regulated by corresponding Georgian legislation.

3. The present law is valid on the whole territory of Georgia.

**Article 2. Status of the Entrails of Georgia**

1. The entrails of Georgia are the state ownership. Any actions that violate directly or indirectly the state ownership on the entrails shall be forbidden and such deals. invalid.

2. The localities of the entrails that have been given or may be given for use represent objects of the entrails use.

3. The entrails use in Georgia is chargeable.

**Article 3. State fund of the entrails**

1. The state fund of the entrails comprises the entrails existing on the territory of Georgia, in its continental shelf and in the special economic zone irrespective of whether the entrails were, are or will be used.

2. The statute of the state fund of the entrails shall be approved by President of Georgia.

**Article 4. Fossil groups**

With an allowance for economic significance and conjuncture the fossils are divided into the groups of state and local significance. A list of the state and local significance fossil types shall be approved by the Ministry of the Environment and Natural Resources Protection (hereinafter the Ministry) in agreement with the

სამინისტრო) გეოლოგიის სახელმწიფო დეპარტამენტთან (შემდგომში დეპარტამენტი) შეთანხმებით.

**მუხლი 5. წიაღით სარგებლობის ობიექტების პირველადმომჩენის წოდება**

1. პირს, რომელიც აღმოაჩენს სამრეწველო მნიშვნელობის მქონე სასარგებლო წიაღისეულის უცნობ საბადოს, აგრეთვე, წიაღის ისეთ უბნებს, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია წიაღისეულის მოპოვებისაგან განსხვავებული მიზნებით, მიენიჭება პირველადმომჩენის წოდება.

2. პირველადმომჩენად მიჩნეული პირის საავტორო უფლებები განისაზღვრება მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

პირველადმომჩენის წოდების მინიჭების წესსა და წახალისების ფორმას ადგენს საქართველოს პრეზიდენტი მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

**თავი II. წიაღით სარგებლობა**

**მუხლი 6. წიაღით სარგებლობა**

1. წიაღით სარგებლობა მოიცავს:

- ა) წიაღის შესწავლას;
- ბ) სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებასა და გადამამუშავებას;
- გ) სამთომომპოვებელ საწარმოთა ნარჩენების გამოყენებას;

დ) მიწისქვეშა ბუნებრივი სიცარიელების გამოყენებას, აგრეთვე სხვადასხვა დანიშნულების ისეთ მიწისქვეშა ნაგებობათა მშენებლობასა და ექსპლოატაციას (მათ შორის ნავთობის, გაზის, წარმოების ნარჩენების შესანახად და ჩამდინარე წყლების ჩასაშვებად), რომლებიც დაკავშირებული არ არის სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებასთან;

ე) გეოლოგიური, მინერალოგიური, პალეონტოლოგიური კოლექციებისა და სამუზეუმო ექსპონატების შეგროვებას.

2. წიაღი სარგებლობაში გაიცემა მხოლოდ სათანადო ნებართვის (ლიცენზიის) საფუძველზე, გარდა ამ მუხლის მე-3 და მე-4 პუნ-

"State Department of Geology (hereinafter the Department).

**Article 5. Title of the first discoverer of the entrails use objects**

1. A person who discovers an unknown commercial deposit of mineral resources as well as such localities of the entrails which use is possible for reasons other than the fossil mining shall be given the title of the first discoverer

2. Copyright of the person recognized as the first discoverer shall be defined under procedure established by the legislation in force.

The procedure for granting the title of the first discoverer and the form of stimulation shall be defined by President of Georgia under established procedure

**Chapter II. The Entrails Use**

1. The entrails use comprises:

- a) study of the entrails;
- b) extraction and processing of mineral resources;
- c) utilization of waste of mining plants;

d) use of underground natural cavities as well as the construction and operation of such underground structures of different purpose (including those for storage of oil, gas, industrial waste and discharge of sewage), which are not connected with extraction of mineral resources;

e) collection of geological, mineralogical, palaeontological collections and museum exhibits.

2. The entrails shall be given in use only on the basis of an appropriate permit (licence), with the exception of cases as per items 3 and 4

ქტებში აღნიშნული შემთხვევებისა.

3. ლიცენზიას არ საჭიროებს რეგიონალური და გეოფიზიკური, გეოლოგიური აგეგმვის, სამეცნიერო-კვლევითი და სხვა სამუშაოების შესრულება, რომლებიც გამიზნულია წიაღის საერთო შესწავლის, მიწისძვრის პროგნოზირებისა და ვულკანური პროცესების კვლევის, გარემოს მდგომარეობის მონიტორინგის შექმნისა და გაძღოლის, მიწისქვეშა წყლების რეჟიმის კონტროლის, აგრეთვე, ყველა სხვა საქმიანობა, რომელიც არ იწვევს წიაღის მთლიანობის არსებით დარღვევას.

ასეთი სახის წიაღით სარგებლობა, ამ კანონის 23-ე მუხლის შესაბამისად; ექვემდებარება აუცილებელ სახელმწიფო რეგისტრაციას.

4. ლიცენზია საჭირო არ არის კერძო მფლობელობაში არსებული მიწის ნაკვეთის ფარგლებში მოსარგებლის მიერ საყოფაცხოვრებო დანიშნულებით ადგილობრივი მნიშვნელობის წიაღისეულის მოპოვებისათვის, მიწისქვეშა ნაგებობების მშენებლობისა და ექსპლოატაციისათვის.

მუხლი 7. სამთო და გეოლოგიური მინაკუთვნი

1. წიაღის უბანი სარგებლობისათვის გადაეცემა სამთო ან გეოლოგიური მინაკუთვნის სახით.

2. სამთო მინაკუთვნი არის წიაღით სარგებლობის ლიცენზიით სივრცობრივად განსაზღვრული წიაღის უბანი, რომლის ფარგლებშიც წიაღით მოსარგებლეს ეძლევა წიაღით სარგებლობის უფლება. სამთო მინაკუთვნი წარმოადგენს ლიცენზიის განუყოფელ ნაწილს და ავტომატურად გაიცემა ლიცენზიასთან ერთად.

3. გეოლოგიური მინაკუთვნი წარმოადგენს მხოლოდ შესწავლისათვის გადაცემულ წიაღის უბანს.

4. წიაღის უბანი გაიცემა სამთო მინაკუთვნების სახით, თუ ლიცენზია ანიჭებს მის მფლობელს სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების, მიწისქვეშა ბუნებრივი სიცარიელების გამოყენების და ისეთ მიწისქვეშა ნაგებობათა მშენებლობისა და ექსპლოატაციის უფლებას, რომლებიც არ არის დაკავშირებული სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებასთან, აგრეთვე წიაღის იმ ობიექტების შექმნის

of this article.

3. A licence is not needed for the performance of regional geological and geophysical, geological planning research and other work aimed at general study of the entrails, earthquake forecasting and investigation of volcanic processes, creation and leading the environment monitoring, ground water regime control, as well as all the other activities which do not cause substantial disintegrity of the entrails

Such kind of the entrails use is subject, as per article 23 of this law, to mandatory state registration.

4. A licence is not needed for extracting the fossil of local significance or household purposes, construction and operation of underground structures by a user within the limits of the land plot being in personal property

Article 7. The mining and geological allotment

1. A locality of the entrails shall be given in use as a mining or geological allotment.

2. The mining allotment is a locality of the entrails spatially defined by the entrails use licence within boundaries of which the entrails user is entitled to use the entrails. The mining allotment is an integral part of the licence and is automatically issued together with the licence.

3. The geological allotment is a locality of the entrails given for the purpose of study only.

4. The entrails locality is given as a mining allotment provided the licence gives its holder the right to extract mineral resources, use the underground natural cavities and construct and operate such underground structures which are not connected with the extraction of mineral resources, as well as to create the objects of the entrails that need special protection. The en-

უფლებას, რომლებიც საჭიროებს განსაკუთრებულ დაცვას. წიაღის უბანი სამთო მინაკუთვნის სახით გაიცემა აგრეთვე წიაღის შესასწავლად და ამასთან ერთად ან უშუალოდ ამის შემდეგ სასარგებლო წიაღისეულის მოსაპოვებლად.

5. აკრძალულია წიაღით სარგებლობა სამთო ან გეოლოგიური მინაკუთვნის ფარგლებს გარეთ. მისი საზღვრები შეიცვლება ახალი სამთო ან გეოლოგიური მინაკუთვნის გამოყოფის საფუძველზე.

6. სამთო მინაკუთვნის საზღვრების დადგენისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს არა მარტო უბნის სიღიღე (სიგრძე, სიგანე, სიღრმე), არამედ სამუშაოს ტექნოლოგიური გავლენის ზონები. რაც დაკავშირებულია წიაღის გამოყენებასთან (მისასვლელი და საექსპლოატაციო სამთო გვირაბი, დამცავი მთელანები და სხვა. სამთო მინაკუთვნს უნდა ჰქონდეს შეზღუდვა სიღრმეში).

თუ წიაღის უბანი გადაცემულია მიწისქვეშა წყლების მოსაპოვებლად, სამთო მინაკუთვნის საზღვრები წარმოადგენს სანიტარული დაცვის მკაცრი რეჟიმის ზონას.

7. სამთო და გეოლოგიური მინაკუთვნის საზღვრებს ადგენს სამინისტრო და ტექნიკური ზედამხედველობის ინსპექცია (შემდგომში ინსპექცია).

**მუხლი 8. მიწის მინაკუთვნი**

1. წიაღით სარგებლობის ობიექტებს წიაღით სარგებლობის სახეობათა მიხედვით უწესდებათ მიწის მინაკუთვნი, რომელიც გამოიყოფა წიაღით სარგებლობის უზრუნველყოფის მიზნით. მისი ზომები განისაზღვრება კონკრეტული გეოლოგიური და სამთო-ტექნიკური პირობების გათვალისწინებით.

2. მიწის მინაკუთვნის ზომებს განსაზღვრავს სამინისტრო მიწათსარგებლობის სახელმწიფო რეგულირების ორგანოსთან შეთანხმებით.

3. ფიზიკური ან იურიდიული პირის საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთის ფარგლებში სასარგებლო წიაღისეულის აღმოჩენის შემთხვევაში მესაკუთრე სარგებლობს წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის მიღების უპირატესი უფლებით.

4. მიწის მინაკუთვნი წარმოადგენს წიაღით

entrails locality is also given as a mining allotment for studying the entrails and concurrent or subsequent extraction of mineral resources.

5. The entrails use beyond the mining or geological allotment is not allowed. Its limits shall be changed on the basis of allocation of now mining or geological allotment.

6. In defining boundaries of the mining allotment the provisions should be made not only for the size of the locality (length, width, depth), but also for the zones of the work technological effect which is connected with the entrails use (access and operational workings, protective pillars, etc). The mining allotment should be restricted in depth.

If the entrails locality has been given for the production of underground waters, the boundaries of the mining allotment shall represent the strict sanitation protection regime zone.

7. Boundaries of the mining and geological allotment shall be defined by the Ministry and the Technical Supervision Inspection (hereinafter the Inspection).

**Article 8. The land allotment**

1. Objects of the entrails use are given a land allotment according to kinds of the entrails use, which is allocated for ensuring the entrails use. Its dimensions shall be defined with regard for concrete geological and mining engineering conditions.

2. Dimensions of the land allotment shall be defined by the Ministry in agreement with the land tenure state control body.

3. In the case of mineral resources discovery within boundaries of the land plot being in possession of a natural or legal person the proprietor shall have the priority right for receiving the entrails use licence.

4. The land allotment is an integral part of

სარგებლობის ლიცენზიის განუყოფელ შემადგენელ ნაწილს და ავტომატურად გაიცემა წიაღით სარგებლობის ლიცენზიასთან ერთად.

the entrails use licence and is automatically issued together with the entrails use licence.

მუხლი 9. წიაღით სარგებლობის ლიცენზირება

Article 9. The entrails use license

1. წიაღით სარგებლობის ლიცენზია წარმოადგენს წიაღით სარგებლობის უფლების დამადასტურებელ ერთადერთ ოფიციალურ დოკუმენტს.

1. The entrails use licence is a single formal document certifying the entrails use right.

2. წიაღით სარგებლობის ლიცენზია გაიცემა პირადად წიაღით მოსარგებლეზე, რომელსაც ეკრძალება ლიცენზიის გასხვისება.

2. The entrails use licence shall be issued to a person to the entrails user without right of its transfer.

3. წიაღის გამოყენების სახეების შესაბამისად ლიცენზია გაიცემა:

3. According to kinds of the entrails use a licence shall be issued for:

წიაღის შესასწავლად;

studying the entrails; extracting mineral resources;

სასარგებლო წიაღისეულის მოსაპოვებლად; სამთომომპოვებელი და მასთან დაკავშირებული მრეწველობის ნარჩენების გადასამუშავებლად და გამოსაყენებლად;

extraction of mineral resources; processing and utilizing waste of the mining and its associated industries;

ბუნებრივი სიცარიელების, იმ მიწისქვეშა ნაგებობათა მშენებლობისა და ექსპლოატაციისათვის, რომლებიც დაკავშირებული არ არის სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებასთან და წიაღის იმ ობიექტების შექმნასთან, რომლებიც განსაკუთრებულ დაცვას საჭიროებს.

constructing and operating natural cavities, the underground structure not connected with the extraction of mineral resources and creating of the entrails objects that require special protection.

4. წიაღის შესწავლის ლიცენზია უფლებას იძლევა შესწავლის წიაღი შესაბამისი გეოლოგიური მინაკუთვნის ფარგლებში მხოლოდ მასში მითითებული მიმართულებით და მის მიზნობელს ანიჭებს თანაბარ პირობებში წიაღით შემდგომი სარგებლობისათვის ლიცენზიის მიღების პრიორიტეტულ უფლებას.

4. The entrails study licence shall give the right to study the entrails within the limits of the appropriate geological allotment only in the direction indicated in it -and entitles its holder to have the priority right to the entrails further use licence on equal terms.

5. სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზია, ლიცენზიით გამოყოფილი სამთომინაკუთვნის ფარგლებში, იძლევა საბადოს და მუშავეების და დამუშავეების პროცესში წიაღით მოსარგებლისათვის საინტერესო ნებისმიერი მიმართულებით წიაღის შესწავლის უფლებას.

5. The mineral resources extraction licence, within the limits of the licence-allocated mining allotment, shall give the right to the entrails user to study the entrails in any interesting to him direction in the process of the deposit development and processing.

6. სამთომომპოვებელი საწარმოებისა და მასთან დაკავშირებულ საწარმოთა ნარჩენების გამოყენების ლიცენზია იძლევა ამ ნარჩენების გამოყენების უფლებას. თუ საბადოს დამუშავების ლიცენზიის მფლობელი რაიმე მიზეზით ვერ უზრუნველყოფს წიაღით აღნიშნული სახით სარგებლობას, სამინისტრომ ასეთი ლი-

6. The mining and its associated industries' waste processing and utilization licence shall entitle to utilize the waste. If the holder of the deposit development licence for any reason to ensure the given kind of the entrails use, the Ministry can issue such a licence to the other legal or natural person.

ცენზია შეიძლება მისცეს სხვა იურიდიულ ან ფიზიკურ პირს.

7. წიაღით იმ მიზნით სარგებლობის ლიცენზია რომელიც არ არის დაკავშირებული სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებასთან (ნავთობისა და გაზის მიწისქვეშა შენახვის, მავნე ნივთიერებებისა და წარმოების ნარჩენების ჩამარხვის, დაბინძურებული წყლების ჩაღვნიების, მიწისქვეშა ბუნებრივი სიცარიელების გამოყენების და სხვა საჭიროებისათვის), იძლევა წიაღის უბნებით სარგებლობის უფლებას ლიცენზიით განსაზღვრული სამთო მინაკუთვნის ფარგლებში.

წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის გაცემა მავნე ნივთიერებათა და წარმოების ნარჩენების ჩასამარხად, აგრეთვე ჩამდინარე წყლების ჩასაშვებად, დაიშვება მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევაში სპეციალური მოთხოვნისა და პირობების დაცვით.

8. ნებადართულია ერთდროულად წიაღით სხვადასხვა სახის სარგებლობის კომპლექსური ლიცენზიის (შესწავლა, სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება-გადამუშავება, სამთამადნო და მასთან დაკავშირებული მრეწველობის ნარჩენების გადამუშავება და ა.შ.) გაცემა.

9. ლიცენზია სასარგებლო წიაღისეულის მოსაპოვებლად, აგრეთვე ბუნებრივი სიცარიელებისა და მიწისქვეშა ნაგებობათა მშენებლობისა და ექსპლოატაციისათვის, რომლებიც დაკავშირებული არ არის მოპოვებასთან, გაიცემა მხოლოდ წიაღის იმ უბნებზე, რომელთა შესახებაც გელოგიურმა ინფორმაციამ გაიარა წიაღის შესახებ სახელმწიფო ექსპერტიზა, გარდა ამ მუხლის მე-10 პუნქტში აღნიშნული შემთხვევისა.

10. ერთდროულად წიაღის შესწავლისა და სასარგებლო წიაღისეულის მოსაპოვებლად წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის მიღებისას წიაღით მოსარგებლეს შეუძლია ლიცენზიის შესაბამისად დაიწყოს წიაღისეულის მოპოვება წიაღის შესახებ ინფორმაციის სახელმწიფო ექსპერტიზამდე. სახელმწიფო ექსპერტიზაზე წიაღის შესახებ ინფორმაციის შემდგომი წარდგენის ვადები, წიაღით სარგებლობის პირობების დაზუსტებით, მათ შორის წიაღით სარგებლობის გადასახადების ჩათვლით, მოცემულია ლიცენზიის პირობებში.

11. სასარგებლო წიაღისეულის ერთი სა-

7. The entrails use licence for the purpose which is not connected with the extraction of mineral resources (storage of oil and gas under the ground, burial of harmful substances and industrial waste, discharge of sewage, use of underground natural cavities and for other purposes) shall give the right of using the entrails localities within the mining allotment as defined in the licence.

The issue of the entrails use licence for burial of harmful substances and industrial waste as well as discharge of sewage shall be allowed only in special cases with observance MP special demands and conditions.

8. The issue of the entrails concurrent various use complex licence (study, extraction and processing of mineral resources, treatment of the mining and its associated industries' waste, etc.) is allowed.

9. A licence for extracting mineral resources as well as constructing and operating natural cavities and the underground structures that are not connected with the extraction shall be issued only in those localities of the entrails whose geological data have undergone the state registration with the exception of the cases as per item 10 of this article.

10. In receiving the entrails use licence for concurrent entrails study and extraction of minerals the entrails user may start the excavation of fossil under the licence prior to the state examination of the information on the entrails. Periods of further submittance of the information on the entrails to state examination with specifying the entrails use terms, including the entrails use tax, are given in the licence terms.

11. Several entrails users shall develop min-



ბადო წიაღით რამდენიმე მოსარგებლემ უნდა დაამუშაოს შეთანხმებული ტექნოლოგიური სქემით, რომელიც გამორიცხავს მის არარაციონალურ გამოყენებას.

ასეთ შემთხვევაში წიაღით მოსარგებლეთა კოორდინაცია მათი შეთანხმების საფუძველზე შეიძლება დაეკისროს ერთ-ერთ საწარმოს. აღნიშული პირობები ფიქსირდება ლიცენზიაში.

12. ერთი და იგივე გეოლოგიური მინაკუთენის საზღვრებში შეიძლება ჩატარდეს წიაღის შესწავლის სამუშაოები სხვადასხვა ლიცენზიით.

13. სამთო მინაკუთენის ფარგლებში წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებული საქმიანობა სხვა პირებმა შეიძლება განახორციელონ მხოლოდ ლიცენზიის მფლობელის თანხმობით მათ შორის დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

14. წიაღით სარგებლობის ლიცენზია ამტკიცებს წიაღით სარგებლობის პირობებსა და ფორმას, მათ შორის კონცესიის პირობებს. იგი შეიძლება შეივსოს სხვა პირობებითაც, რომლებიც არ ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას და ამ კანონს.

15. ლიცენზია ძალაში შედის მისი სახელმწიფო რეგისტრაციის დღიდან.

**მუხლი 10. წიაღით სარგებლობის ვადები**

1. წიაღით სარგებლობა ვადიანია. შესწავლის მიზნით წიაღით სარგებლობა განისაზღვრება 5 წლამდე ვადით; სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების და ექსპლოატაციის მიზნით - 20 წლამდე ვადით, ხოლო ერთდროულად წიაღის შესწავლისა და სასარგებლო წიაღისეულის და სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისათვის - 25 წლამდე ვადით.

2. წიაღით სარგებლობის ვადა აითვლება ლიცენზიის სახელმწიფო რეგისტრაციის დღიდან.

3. წიაღით მოსარგებლეს გააჩნია უპირატესობა წიაღით სარგებლობის ვადის გაგრძელების დროს.

**მუხლი 11. წიაღით მოსარგებლე**

1. წიაღით მოსარგებლე შეიძლება იყოს მხოლოდ მეწარმე საკუთრების ფორმის განურ-

eral resources of one develop mineral resources under a coordinated technological design which excludes its irrational use.

In such a case the coordination of the entrails users may be assigned to one of the enterprises. The mentioned conditions shall be fixed in the licence.

12. The entrails study work may be conducted within one and the same geological allotment under a different licence.

13. Activities associated with the entrails use within a mining allotment may be carried out by other persons only in agreement with the licence holder on the basis of a contract concluded between them.

14. The entrails use licence confirms the terms and form of the entrails use, including the terms of a concession. It can be supplemented with other terms as well provided they are not contrary to legislation in force and this law.

15. The licence shall be in force from the date of its state registration.

**Article 10. Terms of the entrails use**

1. The entrails shall be used for a fixed period of time. the entrails use with the purpose of study shall be defined by a period up to 5 years; with the purpose of the extraction of minerals or construction and operation of underground structures - up to 20 years. while with the purpose of the concurrent entrails study and mineral extraction — up to 25 years.

2. The entrails use period shall commence from the date of state registration of the licence.

3. The entrails user shall have an advantage in extending the entrails use period.

**Article 11. The entrails user**

1. The entrails user may be only a proprietor irrespective of the form of ownership, including

ჩველად, მათ შორის სხვა სახელმწიფოს იურიდიული და ფიზიკური პირი, მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

2. წიაღით მოსარგებლენი სარგებლობენ ლიცენზიაში ჩამოთვლილი ყველა უფლებით და პასუხს აგებენ მისი პირობების დაცვაზე.

მუხლი 12. წიაღით მოსარგებლის უფლებები

1. წიაღით მოსარგებლეს უფლება აქვს: ისარგებლოს წიაღისეული ლიცენზიის შესაბამისად მისთვის გამოყოფილი სამთო მინაკუთვნის ფარგლებში ლიცენზიით განსაზღვრული მიზნებისათვის აწარმოოს მეურნეობა მისთვის სასურველი ფორმით, თუ ეს არ ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას

გამოიყენოს თავისი შრომის შედეგები (მათ შორის მოპოვებული წიაღისეული) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით და ისარგებლოს წიაღით ისეთი სამეურნეო და საყოფაცხოვრებო საჭიროებისათვის, რომელიც დაკავშირებული არ არის წიაღისეულის მოპოვებასთან;

ისარგებლოს მოპოვებული წიაღისეულის და მასთან დაკავშირებული გადაამამუშავებელი წარმოების ნარჩენებით, თუ ასეთი რამ შეზღუდული არ არის ლიცენზიით;

მისთვის ლიცენზიით გამოყოფილი სამთო მინაკუთვნის ფარგლებში საკუთარი სახსრებით შეისწავლოს წიაღი დამატებითი ლიცენზიის გარეშე;

მიმართოს სამინისტროს ლიცენზიით განსაზღვრული პირობების შესაცვლელად, თუ კი წარმოიქმნა არსებითად განსხვავებული მდგომარეობა;

ისარგებლოს უპირატესი უფლებით ლიცენზიის ვადის გაგრძელების დროს.

2. თუ წიაღით მოსარგებლე არ ეთანხმება წიაღით სარგებლობის უფლების შეწყვეტის, შეჩერების ან შეზღუდვის გადაწყვეტილებას, მას შეუძლია გაასაჩივროს ეს გადაწყვეტილება სასამართლოში.

მუხლი 13. წიაღით მოსარგებლის მოვალეობები

წიაღით მოსარგებლე ვალდებულია: ისარგებლოს წიაღით მხოლოდ ლიცენზიით

a legal and natural person, of other state, under established procedure.

2. The entrails users enjoy all rights under the licence and shall be responsible for observing its terms.

Article 12. Rights of the entrails user

1. The entrails user shall have the right: to engage in economic management within the limits of the land allotment with the purposes specified under the licence in desirable to him form unless it contradicts the legislation in force:

to apply the outcomes of his activities (including the extracted fossil) under Georgian legislation and make use of the entrails for such economic and household needs which are not connected with the extraction of fossil;

to make use of the waste of the extracted fossil and its associated industries unless this is restricted by the licence;

to study the entrails at own expense without an additional licence within the limits of the mining allotment allocated to him;

to address the Ministry for amending the terms defined in the licence in case a substantially different situation arises;

to enjoy the priority right for extending the licence.

2. If the entrails user does not agree with the decision to cease, suspend or restrict the entrails use right, he may appeal against such decision court.

Article 13. Liability of the entrails user

The entrails user shall be liable: to make use of the entrails only or the pur-

განსაზღვრული მიზნებისათვის;

უზრუნველყოს წიაღისეული რესურსების რაციონალური და კომპლექსური გამოყენება, გარემოსა და წიაღის დაცვა; განუხრელად დაიცვას სამუშაოთა წარმოების უსაფრთხოების წესები;

უზრუნველყოს წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებული სამუშაოების წარმოებისას წიაღის, ატმოსფერული ჰაერის, წყლის, მიწის, ტყის, დაცული ტერიტორიების, ისტორიისა და კულტურის ძეგლებისა და სხვადასხვა დანიშნულების შენობა-ნაგებობათა მანვე ზემოქმედებისაგან დაცვა დადგენილი ნორმების მიხედვით;

შეისწავლოს წიაღი კომპლექსურად, უზრუნველყოს შესაბამისი გეოლოგიური, სამარკშიდერო და სხვა დოკუმენტაციის წარმოება და შენახვა;

წარმოუდგინოს ბუნებრივი რესურსების შესახებ და წიაღის შესახებ ინფორმაციის სახელმწიფო ფონდებს ნებისმიერი დოკუმენტაცია დაძიებული, მოპოვებული და წიაღში დარჩენილი მარაგების, წიაღისეულში არსებული კომპონენტების, აგრეთვე, წიაღით სარგებლობის სხვა ობიექტების შესახებ;

უზრუნველყოს საძიებო სამთო გვირაბებისა და ჭაბურღილების ისეთ მდგომარეობაში შენარჩუნება (კონსერვაცია), რომ შესაძლებელი გახდეს მომავალში მათი გამოყენება. გამოყენებისათვის უვარვისი კი გაანადგუროს დადგენილი წესით;

შეაჩეროს სამუშაოები წიაღით სარგებლობისას იშვიათი მცენიერული ან ესთეტიკური უსუეულობის ობიექტების აღმოჩენისას და დაუყონებლივ აცნობოს ამის შესახებ შესაბამის სახელმწიფო ორგანოებს;

დაიცვას და საჭიროების შემთხვევაში მოიყენოს წიაღით სარგებლობის შედეგად დაზიანებული მიწის ნაკვეთები უსაფრთხო და გამოდეგ მდგომარეობაში საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

მიწისქვეშა წყლების (მათ შორის სადრენაჟო წყლები) მოპოვებისას წარუდგინოს ინაქცემები სამინისტროს და დეპარტამენტს დადგენილი წესით;

შეასრულოს სამინისტროსა და ინსპექციის ინსტრუქციები წიაღის დაცვისა და სამუშაოთა უსაფრთხო წესების შესახებ;

წიაღით მოსარგებლე პასუხს აგებს ამ კან-

poses specified in the licence;

to ensure rational and comprehensive use of mineral resources, the environment and the entrails protection; to observe strictly the industrial safety code;

to ensure protection of the entrails, free air, water, forest preserved territories. Monuments of history and culture, and different buildings and structures from harmful effects in the course of the work performed in connection with the entrails use in accordance with established standards;

to study the entrails comprehensively, to ensure drawing up and keeping of corresponding geological, surveying and other documents;

to submit to the state funds of information on natural resources and the entrails any documents about the prospected, extracted and underground reserves, the entrails components as well as other objects of the entrails use;

to ensure preservation (conservation) of the exploratory workings and boreholes in such a condition as to enable their use in future, and to destroy the ones unfit for use under established procedure;

to suspend work upon finding the objects of rare scientific or aesthetic value during the entrails use and immediately inform the respective state bodies about it;

to protect and reduce the land plots damaged as a result of the entrails use to safe and usable condition under procedure established by Georgian legislation;

to submit data to the Ministry and the Department under established procedure in producing underground waters (including the drainage waters);

to fulfill instructions on the entrails protection and safety rules by the Ministry and the Inspection;

the entrails user shall be responsible under

ონით საწარმოს ლიკვიდაციის ან კონსერვაციის დასრულებამდე.

**მუხლი 14.** წიაღით სარგებლობის უფლების ძალადაკარგულად მიჩნევა

წიაღით სარგებლობის უფლება ძალადაკარგულად მიჩნევა:

- ა) კონკურსის ან აუქციონის პირობების უხეში დარღვევისას;
- ბ) პრედენტენტის მიერ ლიცენზიის გაცემასთან დაკავშირებულ გადასახადებზე უარის თქმისას;
- გ) საქართველოს ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობის მოთხოვნის დარღვევისას;
- დ) წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის პირობების უკანონო ლიბერალიზაციისა და გადასახადის შემცირების მიზნით გარიგების ფაქტის დადგენისას;
- ე) რომელიმე პრეტენდენტისათვის უკანონო შეღავათების მინიჭებისას;
- ვ) გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევისას;
- ზ) საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლების არსებობისას.

**მუხლი 15.** უარი წიაღით სარგებლობის უფლების გაცემაზე

წიაღით სარგებლობის უფლება არ გაიცემა:

- ა) თუ მის მიღებაზე განაცხადი შეტანილია დადგენილი მოთხოვნების დარღვევით;
- ბ) თუ განმცხადებელმა თავისი თავის შესახებ წარადგინა არასწორი მონაცემები;
- გ) თუ განმცხადებელს არ წარუდგენია ან არ შეუძლია წარადგინოს საბუთი, რომ მას აქვს ან ექნება აუცილებელი ფინანსური ან ტექნიკური შესაძლებლობა სამუშაოს უსაფრთხო და ეფექტური წარმოებისათვის.
- დ) თუ განმცხადებელს არ წარუდგენია საქმიანობაზე გარემოსდაცვითი(ეკოლოგიური) ნებართვა.

this law until the enterprise has been liquidated or conserved.

**Article 14. Renouncement of the entrails use right**

The entrails use right shall be deemed as renounced:

- a) in the case of a gross violation of a contest or auction terms;
- b) in the case of the claimant's refusal of the payment;
- c) in the case of the Georgian antimonopoly legislation violation;
- d) in establishing the fact of dealing aimed at illegal liberalization of the entrails use licence terms and decrease of taxes;
- e) in the case of granting illegal advantages to any claimant;
- f) in the case of violation of the environment protection, legislation;
- g) In presence of other grounds stipulated in Georgian legislation.

**Article 15. Refusal of the entrails use right assignment**

The entrails use right shall not be issued if:

- a) the application for its receipt has been filed with violation of established requirements;
- b) the applicant presented incorrect data about himself;
- c) the applicant has not submitted or cannot submit a document certifying that he has or will have the required financial or technical potentialities for safe and efficient conduct of work;
- d) the applicant has not submitted the environment protection (ecological) permit.

მუხლი 16. წიაღით სარგებლობის უფლების შეზღუდვა, შეწყვეტა ან შეჩერება

1. წიაღით სარგებლობის უფლება წყდება:

ლიცენზიით დადგენილი ვადის გასვლისას; ლიცენზიის მფლობელის მიერ წიაღით სარგებლობაზე უარის თქმისას.

2. სამთომომპოვებელი საწარმოს ხანგრძლივი დროით კონსერვაციისას ან კონსერვაციის პირობების დარღვევისას, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს სასარგებლო წიაღისეულის საბადოს დაზიანება, სამინისტროს შეუძლია ვააუქმოს გაცემული ლიცენზია.

3. წიაღით სარგებლობა ვადაზე ადრე უნდა შეიზღუდოს, შეჩერდეს ან შეწყდეს:

ა) თუ წიაღით მოსარგებლემ დაარღვია საქართველოს კანონმდებლობა ან ლიცენზიით განსაზღვრული პირობები;

ბ) თუ წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებულ სამუშაოთა მოქმედების ზონაში მომუშავე ან მცხოვრები ადამიანის სიცოცხლეს და ჯანმრთელობას შეექმნა უშუალო საფრთხე;

გ) თუ წიაღის მოსარგებლემ დაარღვია მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წიაღით სარგებლობისა და დაცვის, სამუშაოთა უსაფრთხო წარმოების, აგრეთვე, გარემოს დაცვის წესები;

დ) საგანგებო მდგომარეობის (სტიქიური უბედურება, სამხედრო მოქმედება და სხვ) შექმნის პირობებში;

ე) თუ მოსარგებლე არ შეუდგა წიაღით სარგებლობას ლიცენზიით დადგენილი ვადებისა და მოთხოვნების შესაბამისად;

ვ) იმ საწარმოს ლიკვიდაციის შემთხვევაში, რომელზეც გაცემული იყო ლიცენზია.

4. ამ მუხლის მე-3 პუნქტის "ბ)" ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, გადაწყვეტილების მიღებისთანავე დაუყოვნებლივ უნდა შეწყდეს წიაღით სარგებლობა და წიაღით მოსარგებლეს გაეგზავნოს წერილობითი შეტყობინება.

5. ამ მუხლის მე-3 პუნქტის "ა)", "გ)", "ე)" ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, წიაღით სარგებლობის უფლების შეწყვეტის გადაწყვეტილება მიიღება სამი თვის გასვლიდან მას შემდეგ, რაც წიაღით მოსარგებლეს წერილობით შეატყობინებენ მის მიერ დაშვებულ

Article 16. Restriction, cessation or suspension of the entrails use right

1. The entrails use right shall be suspended: upon expiry of the licence period; on refusal of the licence holder of the entrails use.

2. In the case of a long-term conservation of the mining plant or a violation of the conservation terms which may cause the deposit's damage, the Ministry shall be entitled to renounce the licence issued.

3. The entrails use shall be restricted, ceased or suspended before date:

a) if the entrails user has violated Georgian legislation or conditions provided for by the licence;

b) if the life and health of the people working or residing in the zone of the work connected with the entrails use have been directly endangered;

c) the entrails user has violated the rules of the entrails use and protection) the safety precautions well as the environment protection regulations established under law;

d) in conditions of an emergency situation (natural disaster, military operations, etc.);

e) if the user has not engaged himself with the entrails use in accordance with terms and requirements specified in the licence;

f) In the case of liquidation of the enterprise for which the licence has been issued.

4. In the cases as per subitem b) of item 3 of this article as soon as the decision is made the entrails use should be suspended and the entrails user should be notified in writing.

5. In the cases as per subitems a), c), d) of item 3 of this article the decision on the suspension of the entrails use right shall be made after three months' period from the date of written notification of the entrails user about the violations made by him and his failure to eradicate

ბული დარღვევებისა და ამ დარღვევების აღმოსაფხვრელ ღონისძიებათა გაუტარებლობის შესახებ.

6. ამ მუხლის მე-3 პუნქტის "დ)" ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში წიაღით სარგებლობა უნდა შეწყდეს ამ ქვეპუნქტში აღნიშნული პირობების წარმოშობისთანავე.

7. ამ მუხლის მე-3 პუნქტის "ა)", "ბ)", "გ)" ქვეპუნქტებში აღნიშნულ შემთხვევაში წიაღით სარგებლობის შეზღუდვის, შეჩერების ან შეწყვეტის გადაწყვეტილებას იღებს სამინისტრო ან ინსპექცია სამინისტროსთან შეთანხმებით, დანარჩენ შემთხვევაში კი ("ე)" და "ვ)" ქვეპუნქტები) სამინისტრო.

8. წიაღით სარგებლობის უფლება შეიძლება ვადაძღვე ადრე შეწყდეს წიაღით მოსარგებლის ინიციატივით, რის შესახებაც წერილობით უნდა ეცნობოს სამინისტროს სულ მცირე ექვსი თვით ადრე.

9. წიაღით სარგებლობის უფლების შეწყვეტისას ან დროებით შეჩერებისას უნდა მოხდეს სასარგებლო წიაღისეულის მომპოვებელი საწარმოს ან სხვა დანიშნულების მიწისქვეშა ნაგებობის სრული ან ნაწილობრივი კონსერვაცია.

10. სრული ან ნაწილობრივი ლიკვიდაციის ან კონსერვაციის დროს სამთო გვირაბები, მიწისქვეშა ნაგებობანი და ჭაბურღილები მოყვანილ უნდა იქნეს ისეთ მდგომარეობაში, რომ საფრთხე არ შეექმნას მოსახლეობის სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას, ბუნებრივ გარემოს, აგრეთვე არსებულ შენობებსა და ნაგებობებს. სრული ლიკვიდაციის დროს უნდა განხორციელდეს სარეკულტივაციო ღონისძიებები.

11. სასარგებლო წიაღისეულის მომპოვებელი საწარმოს ან მიწისქვეშა ნაგებობების ლიკვიდაციის ან კონსერვაციის დროს გეოლოგიური, სამარკშიდერო ან სხვა დოკუმენტაცია, რომელიც ასახავს სამუშაოთა დასრულების მომენტში არსებულ სიტუაციას, გადაეცემა წიაღის შესახებ სახელმწიფო საინფორმაციო ფონდს.

12. სასარგებლო წიაღისეული საწარმოს ან მიწისქვეშა ნაგებობების ლიკვიდაცია ან კონსერვაცია დასრულებულად ითვლება იმ მომენტიდან, როდესაც ინსპექცია ხელს მოაწერს სათანადო აქტს.

13. წიაღით სარგებლობის უფლების

these violations.

6. In the cases as per e) subitem of item 3 of this article the entrails use should be suspended as soon as conditions indicated in the subitem occur.

7. In the cases as per subitems a), b), c), d), item 3 of this article the decision on the entrails use restriction, suspension or cessation shall be made by the Ministry or the Inspection in agreement with the Ministry, while in other cases (sub-items e) and f)) by the Ministry.

8. The entrails use right may be suspended before time on the initiative of the entrails user, which should be notified to the Ministry in advance of six months at least.

9. In suspending or temporary ceasing the entrails use right the complete or partial conservation (laying up) of the mining enterprise or other underground structure should take place.

10. During complete or partial laying up or liquidation the workings, underground structures and boreholes shall be put into condition to avoid danger to the life and health of population, nature as well as existing buildings and structures. Recultivation measures shall be carried out during the complete liquidation.

11. During liquidation or laying up of a mining enterprise or an underground structure the geological, surveying or other documents that portray the existing situation shall be handed over to the state Information Fund on the entrails.

12. The liquidation or laying up of a mining enterprise or an underground structure shall be deemed completed from the moment of signature of its respective deed by the Inspection.

13. In the case of the entrails use right is

ვადამდე ადრე შეწყვეტის დროს საწარმოს ლიკვიდაცია ან კონსერვაცია წარმოებს მოქმედი კანონმდებლობით დაგენილი წესით. საწარმოს ლიკვიდაციის ან კონსერვაციის ხარჯები ეკისრება წიაღით მოსარგებლეს, თუ წიაღით სარგებლობა შეწყვეტილია ამ მუხლის მე-3 პუნქტის "ა)", "ბ)", "გ)" და "ვ)" ქვეპუნქტებში მოყვანილი მიზეზებით ან წიაღით მოსარგებლის ინიციატივით.

14. საწარმოს კონსერვაციისა და ლიკვიდაციის ხარჯებს კისრულობს სახელმწიფო. თუ წიაღით სარგებლობა შეწყდა ამ მუხლის მე-3 პუნქტის "ბ)" ქვეპუნქტში მოყვანილი მიზეზებით საწარმოს უდანაშაულობის გამო. აგრეთვე ამ მუხლის მე-3 პუნქტის "დ)" ქვეპუნქტში მოყვანილი მიზეზებით.

15. იმ შემთხვევაში, თუ აღმოიფხვრა წიაღით სარგებლობის უფლების შეჩერების ან შეზღუდვის გამოწვევი ვითარება და პირობები, ეს უფლება შეიძლება აღდგენილ იქნეს სრული მოცულობით. ამასთან ის პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც წიაღით სარგებლობა შეჩერებული იყო, არ შევა ლიცენზიის მოქმედების საერთო ვადაში, თუ შეჩერება ან შეზღუდვა წიაღით მოსარგებლის მიზეზით არ იყო გამოწვეული.

16. იმ შემთხვევაში, თუ ლიცენზიის გაცემის შემდეგ აღმოჩნდა სასარგებლო წიაღისეულის და მისი თანმხლები ძვირფასი კომპონენტების ახალი სახეობანი, ან სხვაობა დამტკიცებულსა და რეალურად არსებულ სასარგებლო წიაღისეულის მარაგებს შორის, ან შეიცვალა წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებული სხვა პირობები, უნდა ჩატარდეს ვეოლოგიური მასალის სახელმწიფო ექსპერტიზა და გადაისინჯოს ლიცენზიის, მათ შორის ვადასახადების, პირობები.

17. სასარგებლო წიაღისეულის რეალიზებასთან დაკავშირებული პირობების შეცვლის შემთხვევაში ლიცენზიის მფლობელს შეუძლია დროებით შეაჩეროს სამუშაო და დადგენილი დროით დააკონსერვოს სამთომომპოვებელი საწარმო ან მოახდინოს მისი ლიკვიდაცია სამსახურის თანხმობის შემთხვევაში.

კონსერვაციის დრო შედის ლიცენზიის მოქმედების საერთო ვადაში.

18. საქართველოს კანონმდებლობით შეიძლება ვათვალისწინებული იყოს წიაღით

suspended before time, the enterprises liquidation or laying up shall be carried out under established procedure. The expenses connected with enterprise's or laying up shall be borne by the entrails user provided the entrails use has been stopped on grounds as per sub-items a), b), c) and f), item 3 of this article or on the entrails user's initiative.

14. The expenses connected with liquidation and laying up of an enterprise shall be borne by the state provided that the entrails use has been suspended on grounds as per sub-item b), item 3 of this article due to the enterprise's being innocent, as well as on grounds as per sub-item d), item 3 of this article.

15. In the case of eradication of the situation and condition leading to suspension or restriction of the entrails use right, the right may be restored at full extent. At the same time the period for which the entrails use was suspended will not be included in the general duration of the licence unless the suspension or restriction was caused by the entrails user.

16. In the case of finding new kinds of mineral resources and its associated valuable components, or a difference between the approved and actually existing reserves of mineral resources, or amending other conditions related to the entrails use, the state examination of the geological material shall be carried out with the revision of the licence term, including tax terms.

17. In the case of amendment of the terms concerning the realization of mineral resources the licence holder shall be entitled to stop works temporarily and lay up the mining enterprise under established procedure or liquidate it in the case of the Ministry's agreement.

The laying up time is included into the general duration of the licence.

18. Georgian legislation use provide for other grounds as well for the entrails use right

სარგებლობის უფლების შეწყვეტის, შეზღუდვის ან შეზღუდვის სხვა საფუძვლებიც.

19. წიაღით სარგებლობა შეიძლება შეზღუდოს ან აკრძალოს საქართველოს პრეზიდენტმა მოქმედი კანონმდებლობით დაგეგმილი წესით ეროვნული უშიშროების, ბუნებრივი გარემოს ან ისტორიისა და კულტურის ძეგლების დაცვის მიზნით.

მუხლი 17. ლიცენზიის გაცემის წესი

1. წიაღით სარგებლობის ლიცენზია გაიცემა კონკურსით და აუქციონით.

2. წიაღით სარგებლობის კონკრეტულ ობიექტებზე კონკურსის და აუქციონის ჩატარების ვადას, წესსა და პირობებს განსაზღვრავს სამინისტრო.

3. წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის მოპოვებით დაინტერესებულმა სუბიექტმა სამინისტროს უნდა მიმართოს განცხადებით, რომელშიც აღინიშნება:

წიაღით სარგებლობის სახე და პარამეტრები: განმცხადებელი საწარმოს მისამართი. მისი სამეურნეო ურთიერთობები საწარმოო და საფინანსო პარტნიორებთან;

მონაცემები განმცხადებელი საწარმოს ხელმძღვანელის ან მფლობელის შესახებ, რომლებიც წარმოადგენენ ამ საწარმოს ლიცენზიის მიღებისას;

განმცხადებელი საწარმოს ფინანსური შესაძლებლობანი;

განმცხადებელი საწარმოს ტექნიკური და ტექნოლოგიური შესაძლებლობანი, აგრეთვე იმ საწარმოების შესაძლებლობანი, რომლებიც მიზიდული არიან, როგორც მენარდები;

ინფორმაცია განმცხადებელი საწარმოს განვლილი საქმიანობების შესახებ, იმ სახელმწიფოთა სიის ჩათვლით, სადაც იგი უკანასკნელი 5 წლის მანძილზე საქმიანობდა;

განმცხადებელი საწარმოს წინადადებანი წიაღით სარგებლობის პირობების შესახებ;

წიაღის შესახებ ინფორმაციის ფლობის სამართლებრივი ასპექტები;

საერთო ცნობები მოთხოვნილი წიაღით სარგებლობის ტერიტორიის შესახებ (გეოგრაფიული და ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მდგომარეობა, ფართობი, განაშენიანება, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების დახასი-

suspension, cessation or restriction.

19. The entrails use may be restricted or prohibited by President of Georgia under established procedure with the purpose of protecting national security, the environment or historical or cultural monuments.

Article 17. Licence granting procedure

1. The entrails use licence is granted by contest and auction.

2. The period, procedure and terms of holding a contest and auction for a concrete object of the entrails use are defined by the Ministry

3. A subject interested obtaining the entrails use licence shall apply to the Ministry with an application including the data as follows:

the kind and parameters of the entrails use, the application address, its economic relations with the production and financial partners;

the data on the enterprise's management or the owner which represent the enterprise in obtaining the licence;

the financial potentialities of the applying enterprise;

the technical and technological potentialities of the applying enterprise as well as the potentialities of those enterprises that are engaged as pieceworkers;

the information on past activities of the applying enterprise, including a list of those states where it has worked during last 5 years;

the proposals of the applying state concerning the entrails use conditions;

the legal aspects of the entrails use information ownership;

the general data on the area of the demanded entrails use (the geographical and administrative and territorial location, area, development, characteristics of the agricultural land and forests, etc.), a brief geological survey



ათება და სხვა), მოკლე გეოლოგიური დახასიათება.

მიწის მესაკუთრის წინასწარი თანხმობა წიაღით სარგებლობისათვის მიწით სარგებლობის პირობების შესახებ.

4. საკონკურსო სისტემის დროს გამარჯვებულად ითვლება ის განმცხადებელი, რომელიც პასუხობს კონკურსის პირობებს და წარმოადგენს წიაღისა და გარემოს დაცვის მოთხოვნათა შესაბამის, ეკონომიკურად მისაღებ და ყველაზე მეტად გამართლებულ ტექნიკურ გადაწყვეტას. იმ შემთხვევაში, თუ კონკურსზე შემოვიდა მხოლოდ ერთი განცხადება, წიაღით სარგებლობის უფლების ლიცენზია შეიძლება მიეცეს მას გამოცხადებული კონკურსის პირობების საფუძველზე.

კონკურსი ჩაითვლება ჩაშლილად, თუ არც ერთი პრეტენდენტი არ პასუხობს წამოყენებულ პირობებს. კონკურსის მონაწილეებს ვაწეული ხარჯები არ აუნაზღაურდებათ.

5. ლიცენზიის მიღების სააუქციონო სისტემის დროს გამარჯვებულად ჩაითვლება ის პრეტენდენტი, რომელიც პასუხობს აუქციონის პირობებს და ყველაზე მეტ თანხას შესთავაზებს სახელმწიფოს წიაღით სარგებლობის (ლიცენზიის) მისაღებად.

6. აუქციონი იმართება იმ შემთხვევაში, თუ კონკურსზე წარმოდგენილი პროექტები თანაბრად აკმაყოფილებს კონკურსის პირობებს.

**მუხლი 18. სალიცენზიო მოსაკრებელი**

1. სალიცენზიო მოსაკრებელი არის ერთჯერადი გადასახადი. იგი შედგება წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის გაცემაზე კონკურსისა და აუქციონის მომზადებისათვის საჭირო საორგანიზაციო და მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის ხარჯებისაგან (საკონკურსო ან სააუქციონო მოსაკრებელი) და წიაღით სარგებლობის უფლების მოსაკრებლისაგან.

საკონკურსო ან სააუქციონო მოსაკრებელს იხდის კონკურსის და აუქციონის თითოეული მონაწილე ცალ-ცალკე. ამ თანხის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი წარედგინება სამინისტროს კონკურსის ან აუქციონის ჩატარებამდე ათი დღით ადრე.

წიაღით სარგებლობის უფლების მოსაკრებელს იხდის მხოლოდ კონკურსში ან აუ-

the prior consent of the land owner concerning the land use terms for the entrails use.

4. The winter of the contest system shall be deemed as the applicant who meets the contest terms and presents the most appropriate and feasible technical solution. In the case of filing a single application, the entrails use licence may be granted to the applicant on the basis of the announced content terms.

The contents shall be deemed as disrupted if none of the claimants meets the contest terms, expenses of the contest participants shall not be reimbursed to them.

5. The winner of the auction for licence granting shall be the claimant who meets the auction terms and offers the largest amount for obtaining the entrails use rights (licence).

6. An auction shall be held in the case if the projects presented to the contest equally meet the contest terms.

**Article 18. Licence fee**

1. The licence fee is a single charge. It comprises the organizational expenses and the expenses on material and technical supplies (contest of auction charges) or preparation of a contest and auction for the entrails use licence granting and the entrails use right charge.

The contest or auction charge shall be paid individually by each participant of the contest or auction, the document certifying the charge payment shall be submitted to the Ministry in advance of ten days before the contest or auction is held.

The entrails use right charge shall be paid only by the winning bidder and is used to cover

ქციონზე გამარჯვებული მონაწილე და გამოიყენება ლიცენზიის ფორმის, სამთო და გეოლოგიური მინაკუთვების პროექტების შედგენის ღირებულების დასაფარავად. ექსპერტთა საბჭოს წევრთა და ლიცენზირების სამსახურის თანამშრომელთა შრომის ანაზღაურებისა და მატერიალური წახალისებისათვის. ამ სამსახურის მატერიალურ-ტექნიკური აღჭურვისათვის და სხვა.

სალიცენზიო მოსაკრებლის ოდენობას და გადახდის წესს განსაზღვრავს სამინისტრო ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროებთან შეთანხმებით მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

2. სალიცენზიო მოსაკრებელი განკუთვნილია ლიცენზიების გაცემასთან დაკავშირებული ხარჯების ასანაზღაურებლად და დაბეგვრას არ ექვემდებარება.

the cost of drawing up the licence form, the projects of the mining and geological allotments, to remunerate members of the council of experts and employees of the licensing service in order to promote them, for material and technical supply of the service, etc.

The licence fee amount and its payment procedure shall be defined by the Ministry in agreement with the Ministries of Finance and economy under established procedure.

2. The licence fee is intended for covering the expenses in connection with licence granting and is not subject to taxation.

მუხლი 19. ლიცენზიის გაფორმების წესი

1. წიაღით სარგებლობის ლიცენზია წარმოადგენს 1/4 ფორმატის, შუაზე გაკეცილ სპეციალური ხარისხის სახელმწიფო ნიშნის ქაღალდს მისი ყალბად დამზადებისაგან დაცვის უზრუნველყოფის სათანადო ნიშნებით. მის პირველ გვერდზე გამოსახულია საქართველოს სახელმწიფო გერბი. გერბის ქვეშ თანმიმდევრობით გაკეთებულია წარწერები: "საქართველო", "წიაღით სარგებლობის ლიცენზია". ლიცენზიის სერია —, —, ტიპი — ლიცენზიის სახელმწიფო რეგისტრაციაში გატარების თარიღი — წლის —

"გაცემულია \_\_\_\_\_  
წიაღით სარგებლობის სახის და ძირითადი მიზნების. სამთო

მიზნით"

სამუშაოთა წარმოების წესის (ღია, მიწისქვეშა და სხვა) აღნიშვნა

წიაღის უბნის ადგილმდებარეობის დასახლება ქალაქის, რაიონის, სოფლის

ტერიტორიაზე და ადასტურებს მისი მფლობელის უფლებას წიაღით სარგებლობაზე ლიცენზიის თანდართულ ტოპოგრაფიულ გეგმაზე დატანილი — წერტილებზე გამავალი სამთო გეოლოგიური მინაკუთვნის კონტურის შიგნით. ჩამოთვლილი წერტილების X, Y, H ზღვა და H ქვედა კოორდინატების ცხრილი წარმოდგენილია ლიცენზიის თანდართულ ტოპოგრაფიულ გეგმაზე".

"სამთო გეოლოგიური მინაკუთვნის ჰორიზონტალური პროექციის ფართობია —

\_\_\_\_\_ კექტარი, სამთო მინაკუთვნის მოცულობა \_\_\_\_\_ კუბური მეტრი".  
სიტყვიერად სიტყვიერად

"წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებული მიწის მინაკუთვნი დატანილია ლიცენზიის თანდართულ ტოპოგრაფიულ გეგმაზე. მისი ფართობია \_\_\_\_\_ ჰა.  
სიტყვიერად

მიწის მინაკუთვნი გამოყოფილია, ან მიწათსარგებლობა ხდება \_\_\_\_\_

საქართველოს ნორმატიული აქტის დასახლება და ან მიწის მესაკუთრესთან.

საფუძველზე".

მიწის მფლობელთან გაფორმებული ხელშეკრულება

"ლიცენზიის მოქმედების და წიაღით სარგებლობის ვადაა \_\_\_\_\_ წელი და წყდება \_\_\_\_\_ წლის

"\_\_\_\_\_ " \_\_\_\_\_ "

**Article 19. Licence Execution procedure**

1. The entrails use licence represents a 1/4 format folded sheet of state mark paper bearing appropriate forgery-protection marks. Its first page has a depiction of the Georgian State Emblem. Under the emblem, the following inscriptions are made in succession "Georgia", "Entrails Use Licence". Licence series \_\_\_\_\_, No. \_\_\_\_\_, Type \_\_\_\_\_, "Date of State Registration \_\_\_\_\_ of \_\_\_\_\_ (year)"

Issued for the purpose of \_\_\_\_\_  
(indication of the kind of the entrails use and main

objectives, technique of mining work (open, underground, etc.)

\_\_\_\_\_ (name of the entrails area on the town, region, village)

territory and certified its holder's right to use the entrails inside the contour of the mining/geological allotment panning dots Nos. \_\_\_\_\_ of the topographic plan attached to the licence. The table of X, Y, H upper and H lower coordinates of the enumerated dots is represented on the topographic plan attached to the licence.

"The area of the horizontal projection of the mining/geological allotment is

\_\_\_\_\_ hectares, volume of the mining allotment \_\_\_\_\_ cub.m."  
(in words) (in words)

"The entrails use-associated land allotment is marked on the topographic plan attached to the licence. Its area constitutes \_\_\_\_\_ ha.  
(in words)

The land plot is allocated, or the land tenure is conducted on the basis of \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ (name of legal act of Georgia and No. of the agreement concluded with the land owner)

The period of licence and the entrails use is \_\_\_\_\_ years ;  
and terminates on

\_\_\_\_\_ (day, month, year)

ლიცენზიის მეორე გვერდზე და მესამე გვერდის ნაწილზე ჩამოწერილია წიაღით სარგებლობის, გარემოს დაცვის და უსაფრთხოების ძირითადი მოთხოვნები: წიაღის გეოლოგიური და სხვა სახის შესწავლისას, სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისა და გადამუშავებისას, სამთამადანო საწარმოთა ნარჩენების ექსპლოატაციისას, მიწისქვეშა ბუნებრივი სიცარიელების და სხვადასხვა დანიშნულების მშენებლობისა და ექსპლოატაციისას, რომლებიც დაკავშირებული არ არის სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებასთან.

მესამე გვერდის თავისუფალი ნაწილი და მეოთხე გვერდი მთლიანად ხელმოწერის ადგილამდე განკუთვნილია წიაღით სარგებლობის კერძო შემოღებებისათვის წიაღით სარგებლობის დამატებითი, სალიცენზიო პირობების ჩასაწერად.

ლიცენზიის მეოთხე გვერდის ქვედა მარცხენა კუთხეში კეთდება სამინისტროს უფლებამოსილი წარმომადგენლის ხელმოწერა ლიცენზიის გაცემის შესახებ, ქვედა მარჯვენა კუთხეში კი წიაღით მოსარგებლელ სუბიექტის ხელმოწერა იმის თაობაზე, რომ გაცნობილია ლიცენზიის პირობებს და კისრულა მათ შესრულებას. ორივე ხელმოწერა დასტურდება სათანადო ბეჭდის დასმით.

ლიცენზიის ფორმა შეკრება სტამბაში, მასში ჩანაწერები კეთდება ტუშით.

ლიცენზიას თან ერთვის ექსპერტთა უწყებათშორისო საბჭოს ოქმის ამონაწერი ამ ლიცენზიის გაცემის საფუძვლის განხილვისა და მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ, აგრეთვე სამთო ან გეოლოგიური მინაკუთვნის პროექტი.

2.სამთო და გეოლოგიური მინაკუთვნის პროექტი უნდა შეიცავდეს განმარტებით ბარათს და გრაფიკულ მასალას.

განმარტებით ბარათში ნაჩვენები უნდა იყოს საერთო ტიპები მოთხოვნილი წიაღით სარგებლობის ობიექტების შესახებ (გეოგრაფიული და ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მდებარეობა, ფართობი, მოცულობა, განაშენიანება, სასოფლო-სამეურნეო და ტყის სავარგულების დახასიათება და სხვა). მოცულ გეოლოგიური დახასიათება (სამთო-გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობები, გეოლოგიური შესწავლის ხარისხი, მონაცემთა სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების შესახებ (თუ ლიცენზია მოითხოვება მოპოვების მიზნით); სამთო ნაკვეთის საზღვრების დადგენის საფუძველი; ტიპობები მიმდებარე (მოსაზღვრე) საბუნაკვეთების შესახებ და სხვა.

გრაფიკული მასალა უნდა შეიცავდეს მოქმედი სტანდარტებისა და ნორმების შესაბამისად შედგენილ ზედაპირულ ტოპოგრაფიულ გეგმას, გეოლოგიური (სტრუქტურული) რუკების და ჭრილების ასლებს.

ტოპოგრაფიული გეგმის ასლზე უნდა იყოს ზედაპირის რელიეფი, გეოდეზიური საყრდენ-ქსელის წერტილები, სასარგებლო წიაღისეულის ბუდობების ზედაპირზე ან ნაყარის ქვეშ გამოსავალი, არსებული საბუნა გვირაბების (ჭაურების, შტოლბუნების, შურფების, ჭაბურღილებისა და სხვა) პირები; სასოფლო-სამეურნეო და ტყის სავარგულების კონტურები, მიწათსარგებლობის და მიწათსაკუთრების მიწის მინაკუთვნის საზღვრები ლიცენზიის შესაბამისი სამთო ან გეოლოგიური მინაკუთვნის კონტურის კუთხეთა წერტილების კოორდინატებისა და სამთო სამუშაოთა მავნე ზეგავლენის საზღვრების აღნიშვნით.

ტოპოგრაფიული გეგმის თავისუფალ ნაწილში აღნიშნება პორიზონტალურ სიბრტყეზე სამთო ან გეოლოგიური მინაკუთვნის პროექციის ფართი, სამთო მინაკუთვნის მოცულობა, გეგმიდან და ჭრილებიდან განსაზღვრული საკონტურო წერტილების X, Y, H ზედა და H ქვედა კოორდინატთა მნიშვნულობები, გეგმის შევსების თარიღი.

ტოპოგრაფიული გეგმის ზედა მარჯვენა ნაწილში დამატებული უნდა იყოს თავისუფალადგილი წარწერის "წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის (საფუძვლიანი ... ტიპი ...) დანართი ლიცენზიის განუყოფელი ნაწილი" გასაკეთებლად და სამინისტროს უფლებამოსილი წარმომადგენლის ხელმოწერისათვის ანალოგიური წარწერა კეთდება სამთო ან გეოლოგიური მინაკუთვნის პროექტის განმარტებით ბარათზე და ექსპერტთა უწყებათშორისო საბჭოს ოქმის ამონაწერზე.

The second page and part of the third page of the licence contain the data on basic requirements to the entrails use, environmental protection and safety precautions in the process of the entrails geological and other studies, the fossil mining and processing, the operation and utilization of the waste of Mining enterprises, the constructions and operation of underground natural cavities and other structures which are not connected with the exploitation of mineral resources.

The vacant part of the third page and the fourth page till the place of signature are intended completely for recording additional licence terms for individual cases of the entrails use.

In the lower left corner of the third page of the licence there is a signature by an authorized representative of the Ministry of the issue of the licence, while in the lower right corner there is a signature by the entrails user confirming the fact of his familiarization with the licence terms and obligation to fulfil them. Both signature shall be stamped with a corresponding seal.

The licence form is made in print, its records are made in drawing.

The licence is enclosed with an extract from the Interdepartmental Council of experts' deed concerning the matter of considering the licence grant and the decision made, as well as with the mining and geological allotment's design.

2. The mining and geological design should comprise an explanatory comment and illustrations.

The explanatory comment shall indicate the general data on the determined entrails use objects (geographical, administrative and territorial location, area, volume, development, characteristics of agricultural land and forests, etc.). A brief geological survey, mining, geological and hydrogeological conditions, results of the geological study, data on the mineral resources reserves (if the licence is asked for the purpose of mining); the ground for defining the mining allotment's boundaries; references to the adjacent (neighbouring) mining plots, etc.

Illustrations shall comprise a topographic plan of the surface, geological (structural) maps and sections' copies drawn up under existing standards and norms.

The topographic plan's copy shall show the terrain, the geodetic control network, the outcrop on the surface of mineral deposits or under embankments, entrances of the existing workings (shafts, adits, pits, boreholes, etc.); contours of the agricultural land and forests, boundaries of land tenure and land ownership, the land allotment with indication of boundaries of the harmful effects of the mining work and the coordinates of points of the mining or geological allotment's contour corners under the licence.

In the vacant part of the topographic plan the indication is made of the mining or geological allotment's projection area on the horizontal plane, the mining allotment's volume, values of the X, Y, H upper and H lower coordinates of the contour points defined from the plan and sections, the date of filling in the plan.

The upper right part of the topographic plan should have a place to make the inscription "The entrails use licence (Series \_\_\_\_\_ No. \_\_\_\_\_, type \_\_\_\_\_, appendix, integral part of the licence" and for the Ministry's authorized representative's signature. A similar inscription is made on the explanatory comment of the mining or geological allotment's design and the extract of the Interdepartmental Council of Experts' deed.

ტოპოგრაფიული	გეგმის მასშტაბი მიიღეს	სასაზღვრო უბნის ზომები	კმ
წილით სარგებელ	სახეობის და მნიშვნელო	პოლიგონების	
ნახშირის სა	სამთო მინაკუთვნი	წილი წარმოდგენილი უნდა	ს
ყველა დაძიებულ	წილის ჰიფოსომეტრიული	1:5000 მასშტაბით და	
უნდა იყოს სამო	მინაკუთვნი სპროექტო	და	
წილით სარგ	წილის ლიცენზიის ფორმა	ერთ ეგზემპლარად და	წი
სარგებლე სუბი	ლიცენზიის ფორმა ტარ	სახელმწიფო რეესტრში	წი
მოებს სამინისტ	რეესტრში ტუშით შეი	ლიცენზიის ფორმაში	წი
მონაცემი.			
სამთო ან გე	სამთო მინაკუთვნი პრო	და ორ ეგზემპლარად.	წი
და ექსპერტთან	სამთორისო საბჭოს ოქმ	წილიდან ერთად ეძლე	წი
ბლეს. მეორე ე	სამთო ექსპერტთა უწყებ	სამთო საბჭოს ოქმთან ერთ	წი
შესახებ ინფორ	ერთიან სახელმწიფო ფ		
ტოპოგრაფიუ	გეგმის ერთი ეგზემპლარ	სამთო უფლები შემდგომ ინახ	წი
ერთიან სახელ	სამთო ინფორმაციო ფონდში	სამთო უნდა იყოს	წი
ანალოგიურ გა	სამთო მასალაზე, რომელ	სამთო უნდა იყოს	წი
და ხანგრძლივ	და		

The scale of the topographic map is made according to the size of the area and its significance.

depicted area with

In the mining allotment's design coal deposits hypsometric plan of the area should be presented at a scale of 1:5000 and they should have project outlines.

all the prospected mining allotment's

The entrails use licence forms are in one copy for the entrails user. All forms will enter the State Register hereinafter indicated by the Ministry. All licence forms are to be recorded in the State Register in the drawing ink.

The licence forms indicated in the

The mining or ecological allotment design is made in duplicate. One copy is kept in the State Register and the extract from the design is placed with the entrails user. The second copy together with the Interdepartmental Council of Experts' decision on the entrails.

together with the design is placed with the entrails user experts' decision

One copy of the topographic map which is subsequently kept in the State Register is to be made on lvsan or other similar material for the possibility of fixing the seal and the stamp and long-term use.

United State Fund of different material pages.



მუხლი 20. ლიცენზიის ფორმა

ლიცენზიას აქვს შემდეგი ფორმა:

სახელმწიფო გერბი  
საქართველო

წიალით სარგებლობის ლიცენზია

სერია ნომერი ტიპი  
ლიცენზიის სახელმწიფო რეგისტრაციაში გატარების თარიღი წლის "\_\_\_"

გაცემულია \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ ან ფიზიკური პირის დასახელება \_\_\_\_\_ ზედაც გაიცა ლიცენზია

\_\_\_\_\_ მონაცემები მის შესახებ. წიალით სარგებლობის \_\_\_\_\_ პირითადი მიზნების და

\_\_\_\_\_ სამუშაოთა წარმოების წესის (ღია \_\_\_\_\_ უფლება და სხვა) აღნაშენა

\_\_\_\_\_ მიზნით \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ წიალის უბანზე \_\_\_\_\_ ადგილმდებარეობის, ქალაქის

\_\_\_\_\_ რაიონის, სოფლის დასახელება

\_\_\_\_\_ ტერიტორია  
და ადასტურებს მისი \_\_\_\_\_ უფლებას წიალით \_\_\_\_\_ უბანზე ლიცენზიის თანდართულ  
ტოპოგრაფიულ გეგმაზე \_\_\_\_\_ ნიშნის №/№ \_\_\_\_\_

წერტილზე გამავალი სამთო/გეოლოგიური მინაკუთვნი \_\_\_\_\_ კონტურის შიგნით. ჩამოთვლილ  
წერტილების X, Y, H \_\_\_\_\_ და H ქვედა კოორდინატებში \_\_\_\_\_ პირალი წარმოდგენილია ლიცენზიის  
თანდართულ ტოპოგრაფიულ გეგმაზე.

სამთო/გეოლოგიური მინაკუთვნის ფართობი გეგმაზე \_\_\_\_\_  
(სიტყვიერად)

ჰექტარია, სამთო/გეოლოგიური მინაკუთვნის მოცულობა \_\_\_\_\_ კუბური მეტრი.  
(სიტყვიერად)



სამთო მინაკუთვნი მოქცულ

სასარგებლო წიაღისეულის მიწის ნაგებობების და სხვა

წოდებობა, მოცულობა \_\_\_\_\_ კუბური მეტრია.  
(სიტყვიერად)

დადასახსნელი ქანების მოცულ \_\_\_\_\_ კუბური მეტრია.  
(სიტყვიერად)

დადასახსნის კოეფიციენტი \_\_\_\_\_

წიაღის სარგებლობასთან დაკავშირებული მიწის ნაკვეთით სარგებლობის შესახებ

წიაღით მოსარგებლის დასახელება

წიაღის "\_\_\_\_\_" მიღებული აქვს \_\_\_\_\_  
მიწათმფლობელის დასახელება

წერილობითი წინასწარი ნებართვა

№ \_\_\_\_\_ (ლიცენზიის ნომერი № \_\_\_\_\_ ) და (ან)

წიაღით სარგებლობისათვის \_\_\_\_\_  
წიაღით სარგებლობის ობიექტის \_\_\_\_\_ წიაღით

საქართველოს \_\_\_\_\_

სარგებლობის მიზნის მინიშნებით

\_\_\_\_\_ 19 \_\_\_\_\_ წლის \_\_\_\_\_  
დამოყოფილი \_\_\_\_\_ მიწის მინაკუთვნი, ამ მიწის ნაკვეთის  
(სიტყვიერად)

წიაღის საზღვრები დატანილი \_\_\_\_\_ ლიცენზიის თანდართულ ტექნიკურ გეგმაზე. ამ ლიცენზიით განსაზღვრული წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებული \_\_\_\_\_ მინაკუთვნის ფართობი \_\_\_\_\_ ჰექტარია.  
(სიტყვიერად)

წიაღით სარგებლობისათვის \_\_\_\_\_ საქმიანობის დაწყების ვადა \_\_\_\_\_ წლის \_\_\_\_\_ ლიცენზიით გაცემულია \_\_\_\_\_ წლით \_\_\_\_\_ ვადის მოქმედება წყდება 20 \_\_\_\_\_ წლის \_\_\_\_\_

წიაღით სარგებლობის პირობები \_\_\_\_\_

წიაღით სარგებლობის სამუშაოების წარმოებაში \_\_\_\_\_

ლიცენზიის მიღება \_\_\_\_\_

ის პარტნიორები \_\_\_\_\_

ფიზიკური პირის დასახელება \_\_\_\_\_

The amount, volume of \_\_\_\_\_ mineral resources, underground structures, etc.

of the mining allotment is \_\_\_\_\_ cubic metres.  
(in words)

Volume of the overburden rocks is \_\_\_\_\_ cubic metres, the overburden  
ratio is \_\_\_\_\_  
(in words)

I. On \_\_\_\_\_ 19 \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ name of the entrails use object with indication of the use purpose

\_\_\_\_\_ received a prior written consent No. \_\_\_\_\_ (licence appendix No. \_\_\_\_\_)

of \_\_\_\_\_  
name of the land owner

about the land plot use in connection with the entrails use and \_\_\_\_\_

II. For the entrails use \_\_\_\_\_  
indication of the entrails use object

\_\_\_\_\_ under Resolution of Georgia \_\_\_\_\_ of \_\_\_\_\_  
with the use purpose

19 \_\_\_\_\_ hectares of the land allotment were allocated, perimeters of part of this  
(in words)

allotment are marked on the licence-attached topographic plan. The area of this land  
allotment connected with the entrails use as defined in the licence constitutes

\_\_\_\_\_ hectares.  
(in words)

Date of initiating activities provided for by the licence is \_\_\_\_\_

19 \_\_\_\_\_. The licence has been granted for the period of \_\_\_\_\_ years and its  
validity shall be ended on 20 \_\_\_\_\_ 19 \_\_\_\_\_.

The entrails use terms:

Partners of \_\_\_\_\_ in the  
name of a legal, natural entity - holder of the licence  
conduct of the entrails use work are \_\_\_\_\_

პარტნიორის დასახელება

ლიცენზიის მიმღები იურიდიული, ფიზიკური პირის დასახელება

ს მის მიერ წარმოდგენილი შესაბამისად ამ ლიცენზიით დადგენილი აქვს:

სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ნორმები წლის მიხედვით:

მინიმალური:            მაქსიმალური:

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

მოპოვებული სასარგებლო წიაღისეულის პროდუქციის სახეობათა გამოშვების ნორმები წლების მიხედვით:

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

წიაღით სარგებლობისათვის

ლიცენზიის მიმღები იურიდიული, ფიზიკური პირის დასახელება

ს ეკისრება გადასახადი სახელმწიფო ბიუჯეტში ნორმით გათვალისწინებული მოსაპოვებელი სასარგებლო წიაღისეულიდან გამოსაშვები პროდუქციის ჯამური საბაზრო ღირებულების \_\_\_\_\_ % -ის ოდენობით. წიაღით სარგებლობის გადასახადის შეტანა სახელმწიფო ბიუჯეტში ხდება

პერიოდი

მოპოვებული სასარგებლო წიაღისეულიდან ნორმატივით გათვალისწინებული ნაკლებადღირებული პროდუქციის სახეობის ნაცვლად უფრო ძვირადღირებული და ნორმატივით გათვალისწინებული პროდუქციის სახეობის გამოშვების გაზრდით მიღებულ დამატებით შემოსავალზე

\_\_\_\_\_

წიაღით სარგებლობის

წიაღით მოსარგებლის დასახელება

name of a partner

In accordance with the terms presented by \_\_\_\_\_  
legal, natural entity - holder of the licence

the following is established under the licence:

Mineral mining rates according to years:

Minimum:

Maximum:


Output standards for kinds of minerals according to years:


For the entrails use \_\_\_\_\_  
legal, natural entity - holder of the licence

is liable to tax payable to the state budget in the amount of \_\_\_\_\_% of the integrated market value of the minerals output provided for by the standard. The tax payment is effected

period

the entrails user

shall not be liable to taxation (will be given privileges) for the additional income received from increase of output of higher-priced standard product instead of the low-priced standard product from mineral resources.

გადასახადი არ ეკისრება (ეძლევა შეღავათი) სასარგებლო წიაღისეულის ნორმატივით გათვალისწინებულთან შედარებით ნაკლები რაოდენობიდან ნორმატივით გათვალისწინებული პროდუქციის სახეობათა ტოლი ან უფრო მეტი რაოდენობის პროდუქციის გამოშვებისას წიაღით სარგებლობის გადასახადი მცირდება სასარგებლო წიაღისეულის დაზოგილი რაოდენობიდან ნორმატივით გათვალისწინებული გამოსაშვები პროდუქციის სახეობათა ჯამური საბაზრო ღირებულებიდან წიაღით სარგებლობის ამ ლიცენზიით დადგენილი გადასახადის ოდენობით.

წიაღით მოსარგებლის დასახელება

ვალდებულია:

მისთვის ამ ლიცენზიით მიცემული წიაღის უბანზე აწარმოოს წიაღით სარგებლობის სამუშაოები ლიცენზიის პირობების სრული შესაბამისობით შედგენილი და დამტკიცებული პროექტის, სამთო სამუშაოთა განვითარების გეგმების, ნავთობის, გაზისა და მიწისქვეშა წყლების საბადოთა დამუშავების ტექნოლოგიური სქემებისა და ექსპლოატაციის ტექნიკური წესების დაცვით;

კანახორციელოს შემდგომი საექსპლოატაციო გეოლოგიური და სამარკშიდერო სამუშაოები, აწარმოოს დადგენილი გეოლოგიური, სამარკშიდერო და ტექნიკური დოკუმენტაცია;

აწარმოოს სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების მდგომარეობის და მოძრაობის აღრიცხვა;

წარუდგინოს წიაღის შესახებ ინფორმაციის ერთიან სახელმწიფო ფონდს წიაღით სარგებლობის პროცესში მიღებული გეოლოგიური, მათ შორის თვისობრივად ახალი ინფორმაცია ყოველწლიური (ყოველკვარტალური) ანგარიშის სახით 1 თებერვლამდე (კვარტლის შემდეგ მომავალი თვის 1 რიცხვამდე);

სამთო სამუშაოთა წარმოების პროცესში არ დაუშვას დასამუშავებელი და მის მეზობლად მდებარე სასარგებლო წიაღისეულის საბადოთა დაზიანება;

შეინახოს და აღრიცხოს თანმდევად მოპოვებული, დროებით გამოუყენებელი მინერალური ნედლეული და უზრუნველყოს მათი და გადასახსნელი ქანების სწორი განლაგება (განთავსება);

უზრუნველყოს მუშაკთა და მოსახლეობის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის უსაფრთხოება, წიაღის და გარემოს სხვა ობიექტების, შენობებისა და ნაგებობების დაცვა წიაღით სარგებლობის სამუშაოთა მავნე ზეგავლენისაგან;

შეიმუშაოს და დაამტკიცოს ავარიის ლიკვიდაციის გეგმები;

შეაჩეროს წიაღით სარგებლობის სამუშაოები და დაინტერესებულ სახელმწიფო ორგანოებს აცნობოს იშვიათ გეოლოგიური და მინერალური წარმონაქმნის, მეტეორიტების, პალეონტოლოგიური, არქეოლოგიური და მეცნიერებისა და კულტურისათვის საინტერესო სხვა ობიექტების მოპოვების შემთხვევები;

წიაღით სარგებლობის დროებით ან მუდმივად შეწყვეტის შემთხვევაში ჩაატაროს საკონსერვაციო ან სალიკვიდაციო სამუშაოები, რაც ორი თვით ადრე აცნობოს სამინისტროსა და ინსპექციას;

წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებით დარღვეული მიწის უბნები მოიყვანოს უსაფრთხო და მსწავლარეობის პირობებით გათვალისწინებულ მდგომარეობაში;

სამინისტროს თანხმობის გარეშე წიაღით სარგებლობაში არ ჩააბას ის სხვა საწარმოები, რომლებიც ლიცენზიით არ არის გათვალისწინებული და რომელთა მიწვევა პარტნიორებად ან მქარაღებად მუშაობის პროცესში შესაძლებელია ხელს აძლევდეს ლიცენზიის მფლობელს და არ გამოიციხავდეს სახელმწიფოს ინტერესების უგულვებელყოფას.

In the case of output of product kinds in equal or more amount from the relatively less amount of mineral resources as compared with the standard the entrails use tax is decreased with the amount of the licence -defined tax for the entrails use on the basis of the integrated market value of the standard output from the saved mineral resources.

---

name of the entrails user

shall be liable:

to carry out work of the entrails use on the entrails location given to him under the licence in full conformity with the drawn up and approved design mining work development plans, oil, ground water reserves development technologies and operational technical regulations;

to fulfill further operational geological and surveying work;

to complete the established geological, surveying and technical documents;

to keep records of the state and movement of mineral reserves;

to submit to the United state Fund of Information on the entrails the obtained in the course of the entrails use geological information, including the quantitatively new information in the form of an annual (quarterly) report before 1 February (before the first day of the month following the quarter);

not to allow the damage of the explored and adjacent to it mineral deposits in the process of mining operations;

to keep and make records of the concecutively mined temporarily

unused mineral raw material and ensure the proper bedding of the overburden rocks;

to ensure security of the workers and population, protection of the entrails and other objects of the environment, buildings and structures from harmful effects of the entrails use work;

to elaborate and approve accident elimination plans;

to suspend the entrails use work -lid inform the concerned state bodies in the case of finding rare geologic and mineralogic formations, paleontologic, archeologic and other scientifically and culturally interesting objects;

in the case of temporary or permanent suspension of the entrails use to carry out the lay-out or liquidation work informing the Ministry and Inspection on the above in advance of two months;

to bring the land plots disrupted as results of the en trails use into safe and proper condition under the entrails use terms.

not to engage other enterprises in the entrails use without the consent of the ministry unless they specified in the licence and whose attraction as partners or pieceworkers may be useful to the licence holder and not exclude disregard of state interests.



ადგილი ლიცენზიაში კონკრეტული  
საბაღოსათვის დამატებითი პირობების ჩასაწერად.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი  
რესურსების დაცვის მინისტრი ან სამინისტროს  
უფლებამოსილი წარმომადგენელი

გავეცანი ლიცენზიის პირობებს  
და ვკისრულობ შევასრულო:

ხელმოწერა

ლიცენზიის მიღების იურიდიული ან

ფიზიკური პირის ხელმოწერა

ბ. ა.

ბ. ა.

ზემოთ ჩამოთვლილი მოვალეობების შეუსრულებლობისათვის იურიდიულ, ფიზიკურ პირებს  
(მათ ხელმძღვანელებს) ეკისრებათ სისხლის სამართლის, ადმინისტრაციული და სხვა სახის  
პასუხისმგებლობა საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

Place for recording additional terms for concrete deposit in the licence.

Minister of the environment and Natural Resources Protection of Georgia or Authorized representative of the Ministry

The licence terms are known to me and I undertake to observe them:

signature

signature of the legal or natural entity - holder of the licence

(Seal)

(Seal)

For non-fulfillment of the above listed duties legal, natural persons (their managers) shall be subject to criminal liability, administrative and other responsibility under law of Georgia.

თავი III. სახელმწიფო მართვა

Chapter III. State Management

მუხლი 21. წიაღით სარგებლობის სახელმწიფო მართვა

Article 21. State management of the entrails use

1. წიაღით სარგებლობის სფეროში ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის გატარების მიზნით საქართველოში მოქმედებს წიაღით სარგებლობის მართვის ერთიანი სახელმწიფო სისტემა. ამ სისტემის მიზანია:

1. With a view to carrying out a uniform state policy in the sphere of the entrails use a single state system of the entrails management is in force in Georgia. The purpose of the system is:

წიაღით რაციონალური სარგებლობის სახელმწიფო პოლიტიკის პრაქტიკული რეალიზაციის უზრუნველყოფა;

to ensure the practical realization of the state policy of the entrails rational use;

ყველა იურიდიული და ფიზიკური პირისათვის წიაღით სარგებლობის თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფა;

to ensure equal opportunities of the entrails use for all the legal and natural persons.

თავისუფალი ეკონომიკური კავშირების განვითარება, ანტიმონოპოლიური პოლიტიკის გატარება წიაღით სარგებლობის სფეროში;

to develop free economic zones, to carry out the antimonopoly policy in the sphere of the entrails; use;

წიაღით მოსარგებლეთა, მათ შორის უცხოელების, აუცილებელი გარანტიების უზრუნველყოფა და წიაღით სარგებლობაზე მათი უფლებების დაცვა.

to ensure necessary guarantees for the entrails users, including foreign ones, and protect their rights to the entrails use.

2. საქართველოში წიაღით სარგებლობის სახელმწიფო მართვას ახორციელებს სამინისტრო, ხოლო თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში - დეპარტამენტი და ინსპექცია.

2. The state management of the entrails use in Georgia is effected by the Ministry as well as the Department and Inspection within their competence.

3. წიაღით სარგებლობის სახელმწიფო მართვა ხორციელდება წიაღით სარგებლობის სახელმწიფო პროგრამით აღრიცხვის, ლიცენზირების, კონტროლისა და ზედამხედველობის მეშვეობით.

3. The state management of the entrails use is effected under the state programme through accounting, licensing, control and supervision.

მუხლი 22. წიაღით სარგებლობის სახელმწიფო მართვის ამოცანა

Article 22. Tasks of the state management of the entrails use

1. წიაღით სარგებლობის სახელმწიფო მართვის ამოცანას წარმოადგენს წიაღის ეფექტური და რაციონალური გამოყენება, წიაღისა და გარემოს დაცვა, აგრეთვე წიაღით სარგებლობის პროცესში წარმოშობილი ურთიერთობების სახელმწიფო რეგულირებასა და სასარგებლო წიაღისეულის ბაზის შექმნა.

1. The task of the state management of the entrails use is the complex and rational application of the entrails, protection of the entrails and the environment as well as the state regulation of relations established in the process of the entrails use, the formation of the resources base.

2. წიაღით სარგებლობის სახელმწიფო მართვის ამოცანათა შესრულების მიზნით:

2. The following activities shall be carried out to accomplish the tasks of the state entrails

სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების მოპოვების დასაშვები ოდენობის დადგენა;

სასარგებლო წიაღისეულის ნედლეულის ბაზის განვითარება;

ესეთი უბნების განსაზღვრა, რომელთა განვითარება შესაძლებელია წიაღისეული მოპოვების განსხვავებული მიზნებისათვის;

წიაღის სარგებლობის ეკონომიკური საფუძვლების განსაზღვრა;

წიაღის შესწავლისა და დაცვის მუშაოების კომპლექსურად და რაციონალურად განხორციელების, წიაღის სარგებლობის დაკავშირებულ სამუშაოთა უსაფრთხო წარმოების უზრუნველყოფის სტანდარტებისა და მუშაობის უსაფრთხოებისა და მათი შესრულების კონტროლი და უზრუნველყოფის უზრუნველყოფა.

მუხლი 23. აღრიცხვის სახელმწიფო სისტემა

1. წიაღის შესწავლის სამუშაოები, წიაღისეულის საბადოები, მისი მარაგები და რეზერვები, მიწისქვეშა ნაგებობათა მშენებლობა და ექსპლუატაცია, აგრეთვე, ისეთი მიზნებისათვის გაცემული წიაღის უბნები, რომელთა განვითარება არ არის დაკავშირებული წიაღისეულის მოპოვებასთან, წიაღის სარგებლობის ყველა სხვა სახე, ექვემდებარება სახელმწიფო რეგისტრაციასა და აღრიცხვას წიაღის შესახებ ინფორმაციის ერთიან სახელმწიფო რეგისტრში, რომელიც დეპარტამენტში ფუნქციონირებს.

2. წიაღის შესახებ ინფორმაციის ერთიანი სახელმწიფო ფონდი აწარმოებს წიაღის სარგებლობის ყველა ობიექტის კადასტრს და სასარგებლო წიაღისეულის ბალანსს.

ყველა წიაღის მოსარგებლე ვალდებულია წიაღის სარგებლობასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ინფორმაცია გადასცეს დეპარტამენტს. ამავდროულად დეპარტამენტი და წიაღის მოსარგებლე ყველა სხვა ობიექტი ვალდებულია წიაღის სამინისტროს მუდმივად განუყოფად შესახებ ერთიან საინფორმაციო სახელმწიფო ფონდს სამინისტროს მიერ შედგენილი და დამტკიცებული ფორმის მიხედვით.

use management establishment of allowed mining rates;

development of the mineral raw material base;

definition of the localities which application is possible for the purposes other than mining;

determination of economic grounds of the entrails use;

establishment of standards and norms in the sphere of the entrails study and protection, comprehensive and rational use of their resources, the safe conduct of work associated with the entrails use as well as control and supervision over their fulfillment.

Article 23. State accounts system

1. The entrails study activities, mineral deposits, their reserves and resources, construction and operation of underground structures, as well as the entrails localities allocated for such purposes which application is not connected with mining, all other kinds of the entrails use shall be subject to state registration and accounts in the United State Fund of Information on the Entrails operating at the Department.

2. The United State Fund of Information on the Entrails keeps the state entrails use cadastre of all objects and the state balance of mineral reserves.

All the entrails users shall submit to the Department any information concerning the entrails use. Concurrently the Department and all other subjects of the entrails use shall submit all the information on the entrails available to them gratis to the United State Fond of Information on Natural Resources in accordance with the form worked out and approved by the Ministry.

წილის შესახებ ინფორმაციის ერთიანი სახელმწიფო ფონდის დებულებას ამტკიცებს დეპარტამენტი.

**მუხლი 24. წილის სახელმწიფო კადასტრი**

წილის სახელმწიფო კადასტრი უნდა შეიცავდეს სამთო-ტექნიკურ, ჰიდროგეოლოგიურ, ეკოლოგიურ, გეოლოგიურ, ეკონომიკურ და სხვა სახის მონაცემებს სასარგებლო წიაღისეულის საბადოებისა თუ ყველა ცალკეული ვაძოვლიანების შესახებ, აგრეთვე, წილის ამ უბნების შესახებ, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისა და განსხვავებული მიზნებისათვის და აგრეთვე წილით სარგებლობის ყველა სხვა ობიექტის შესახებ.

**მუხლი 25. სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების სახელმწიფო ბალანსი.**

სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების სახელმწიფო ბალანსი უნდა შეიცავდეს მონაცემებს საბადოებზე ყველა სახის წიაღისეულის მარაგების ოდენობის, ხარისხისა და შესწავლის, სამრეწველო ათვისების დონის, მისი განლაგების, მოპოვების, დანაკარგებისა და დადგენილი მარაგების, აგრეთვე გამოკვლეული მარაგით მრეწველობის უზრუნველყოფის შესახებ.

**მუხლი 26. სასარგებლო წიაღისეულის კონდიციები**

სასარგებლო წიაღისეულის კონდიციები წარმოადგენს წილის დამუშავებისათვის აუცილებელ ტექნიკურ-ეკონომიკურად დასაბუთებულ მოთხოვნათა ერთობლიობას.

კონდიციებში გათვალისწინებული უნდა იყოს როგორც ძირითადი, ისე მისი თანხლები სასარგებლო წიაღისეულის კომპლექსური გამოყენება.

**მუხლი 27. სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების დამტკიცება**

შესწავლელი სასარგებლო წიაღისეულის საბადოების, აგრეთვე, მათი დამუშავების პროცესში დამატებით გამოვლენილი სასარგებლო წიაღისეულის მარაგებს ამტკიცებს დე-

The statute of the United State Fond of Information on the Entrails shall be approved by the Department.

**Article 24. The state entrails cadastre**

The state entrails cadastre shall comprise the mining and technical, hydrogeologic, ecological and other data on mineral deposits or all individual occurrences, as well as the entrails localities which application is possible for the purposes other than mineral extraction and on all the other entrails use objects.

**Article 25. The state balance of mineral reserves**

The state balance of mineral reserves shall comprise the data on all kinds of the deposit fossil reserves, quality and knowledge, the level of technical development, its disposition, extraction, waste as well as the provision of industry with the explored reserves.

**Article 26. Conditions of minerals**

Conditions of minerals constitute the unity of technically and economically justified requirements for the entrails development.

Complex use of main as well as auxiliary minerals must be envisaged in the conditions

**Article 27. Approval of mineral reserves**

The studied mineral deposits as well as additional reserves revealed in the process of mining shall be subject to approval by the Department-based the State Interdepartmental

პარტამენტთან არსებული მარაგების სახელმწიფო უწყებათაშორისო კომისია. მარაგების სახელმწიფო უწყებათაშორისო კომისიის დებულებას და ამ კომისიის შემადგენლობას ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი.

მარაგების დამტკიცებისათვის კომისიას წარედგინება საბადოს განლაგების პირობები, შესწავლის შედეგები, სასარგებლო წიაღისეულის გამოკვლეული მარაგის ხარისხისა და რაოდენობის დამადასტურებელი სარწმუნო მონაცემები, საბადოს ტექნიკურ-ეკონომიკური მახასიათებლები, მისი კონდიციები, ცნობები სამრეწველო ათვისებისათვის წიაღისეულის ეკონომიკური მნიშვნელობის შესახებ.

სასარგებლო წიაღისეულის საბადოზე მოპოვებული სასარგებლო წიაღისეულის მარაგი, რომელმაც დაკარგა სამრეწველო მნიშვნელობა ან არ დადასტურდა შემდგომი ეკოლოგიურ-სადაზვერვო სამუშაოების ან საბადოს დამუშავების დროს, უნდა ჩამოიწეროს წიაღისეულის სახელმწიფო ბალანსიდან. მარაგების ჩამოწერას სახელმწიფო ბალანსიდან ახორციელებს მარაგების სახელმწიფო უწყებათაშორისო კომისია დადგენილი წესით.

მუხლი 28. სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების ბალანსიდან ჩამოწერა

სასარგებლო წიაღისეულის საბადოზე მოპოვებული სასარგებლო წიაღისეულის რაოდენობა, აფრეთვე, სასარგებლო წიაღისეულის მარაგი, რომელმაც დაკარგა სამრეწველო მნიშვნელობა ან არ დადასტურდა შემდგომი ეკოლოგიურ-სადაზვერვო სამუშაოების ან საბადოს დამუშავების დროს, უნდა ჩამოიწეროს წიაღისეულის სახელმწიფო ბალანსიდან. მარაგების ჩამოწერას სახელმწიფო ბალანსიდან ახორციელებს მარაგების სახელმწიფო უწყებათაშორისო კომისია დადგენილი წესით.

მუხლი 29. საკუთრება წიაღის შესახებ ინფორმაციაზე

ინფორმაცია წიაღის გეოლოგიური აგებულების, წიაღისეულის მარაგებისა და რესურსების, საბადოს დამუშავების საბოლოო ტექნიკური პირობების და სხვა თვისებების ან პარამეტრების შესახებ, წარმოადგენს იმ სუ-

Commission for Reserves. The statute of the Commission and its membership shall be approved by President of Georgia.

To approve the reserves the Commission shall require the deposit lay-out conditions, the study results, the reliable data supporting the explored mineral reserves quality and quantity, the technical characteristics of the deposit, its conditions, certificates of the economic significance of the fossil for mastering industrial production.

The reserves of minerals extracted on the mines, which have lost its industrial importance, or was not confirmed during the further investigations must be excluded from the state balance of minerals. The opinion of the State Interdepartmental Commission for Reserves is a single ground for including the explored reserves of minerals into the balance sheet.

Article 28. Mineral reserves writing off from balance

The volume of mineral resources mined at the deposit as well as the mineral reserve which has lost its industrial significance, is not confirmed during further prospecting or mining shall be subject to writing off from the state balance of minerals. The writing off of reserves from the state balance shall be effected by the State Interdepartmental Commission for Reserves under established procedure.

Article 29. Ownership of the entrails information

Information on the entrails geology, the fossil reserves and resources, the mining and technical conditions of the deposit, development and other properties or parameters represents the ownership of the subject at

ბიქინფორმის საკუთრებას. რომლის სახსრებითაც არის მოპოვებული ეს ინფორმაცია.

შეიძლება წიაღისა და წიაღისეულის შესახებ გეოლოგიური ან სხვა სახის ინფორმაციის გაყიდვა ან შესყიდვა.

საქართველოს კანონმდებლობა იცავს საკუთრების უფლებას წიაღისა და წიაღისეულის შესახებ გეოლოგიურ ან სხვა ინფორმაციაზე.

დაუშვებელია სახელმწიფო საფინანსო ფონდებში შეტანილი ინფორმაციის გაცემა სხვა იურიდიულ და ფიზიკურ პირზე ინფორმაციის მესაკუთრის თანხმობის გარეშე.

**მუხლი 30. წიაღით სარგებლობის ლიცენზირების სახელმწიფო სისტემის ორგანიზაციული უზრუნველყოფა**

1. წიაღით სარგებლობის ლიცენზირების სახელმწიფო სისტემის ორგანიზაციულ უზრუნველყოფას ახორციელებს სამინისტრო, რომელთაგანაც ფუნქციონირებს ლიცენზირების უწყებათაშორისო ექსპერტთა საბჭო.

2. სამინისტროსთან არსებული უწყებათაშორისო ექსპერტთა საბჭოს ფუნქციაა წიაღით სარგებლობისათვის ლიცენზიის მისაღებად წარმოდგენილი განცხადებების, პროექტების, კანონით გათვალისწინებული სხვა დოკუმენტაციის განხილვა, შეფასება და შესაბამისი გადაწყვეტილებების მიღება. რაც ფორმდება საბჭოს სხდომის ოქმით.

3. უწყებათაშორისო ექსპერტთა საბჭო დაკომპლექტებულია სამინისტროსა და დეპარტამენტების, სხვა უწყებების, სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების წარმომადგენლობითა და სხვა კომპეტენტური პირებით. უწყებათაშორისო ექსპერტთა საბჭოს დებულებას და მის პერსონალურ შემადგენლობას ამტკიცებს სამინისტრო.

4. უწყებათაშორისო ექსპერტთა საბჭოს შემადგენლობაში არ შეიძლება იყვნენ წიაღით სარგებლელ სუბიექტებს წარმომადგენლები.

5. უწყებათაშორისო საბჭოს გადაწყვეტილების საფუძველზე ლიცენზიას აფორმებს, სახელმწიფო რეგისტრაციაში ატარებს, ჩამოართმევს, სახელმწიფო რეგისტრაციიდან ხსნის და კასტებს სამინისტრო. ზოგიერთი ადგილობრივი მნიშვნელობის სასარგებლო წიაღისეულის ლიცენზირების უფლება საბან-

whose expense this information has been obtained.

The geology or other information on the entrails and fossil may be purchased or sold.

Georgian legislation provides for protection of the right of ownership to the geologic or other information about the entrails and fossil.

The information kept in the State information funds cannot be given to other legal and natural persons without the information owner's consent.

**Article 30. Organizational ensurance of the state system of the entrails use licensing**

1. The organizational ensurance of the state system of the entrails licensing is effected by the Ministry and its Interdepartmental Council of Experts.

2. The Interdepartmental Licensing Council of Experts' function is to consider, evaluate and decide on filed applications, projects and other documents provider for by the law for obtaining a licence, which is to be recorded in the Council minutes.

3. The Interdepartmental Council of Experts is staffed with representatives of the Ministry and the Department, other agencies, research institutions and other competent persons. The statute of the Interdepartmental Council of Experts and its personnel are approved by the ministry.

4. Representatives of the entrails user economic subjects shall not become members of the Interdepartmental Council of experts

5. The Ministry shall, on the basis of the Interdepartmental Council of Experts' decision, be responsible for filing a licence, its state registration, its deprivation and exclusion from the state registration as well as its granting. The right of licensing certain mineral re-

ისტრომ შეიძლება გადასცეს თავის შესაბამის რეგიონალურ სამსახურებსაც, რომლებთანაც იქმნება შესაბამისი საექსპერტო კომისიები.

**მუხლი 31. სახელმწიფო ზედამხედველობა და კონტროლი წიაღით სარგებლობაზე**

1. წიაღზე, მის მდგომარეობასა და სარგებლობაზე სახელმწიფო ზედამხედველობისა და კონტროლის ძირითადი მიზანია დაადგინონ, როგორ ასრულებენ წიაღით მოსარგებლენი წიაღის შესახებ კანონმდებლობის მოთხოვნებს და გამოვლენილი დარღვევების აღმოსაფხვრელად მიიღონ კანონმდებლობით გათვალისწინებული ზომები.

2. წიაღით სარგებლობის სახელმწიფო კონტროლსა და ზედამხედველობას ექვემდებარება:

ნებისმიერი წიაღით მოსარგებლის მოქმედება, რომელიც დაკავშირებულია წიაღით სარგებლობასთან:

წიაღის შესწავლის ნებისმიერი სტადია, ჰიდროგეოლოგიური, საინჟინრო-გეოლოგიური, გეოფიზიკური, გეოქიმიური, გეოეკოლოგიური და სხვა სამუშაოები, წიაღის შესწავლის სამუშაოთა მიმართულება, მეთოდოლოგია, კომპლექსურობა და ხარისხი;

სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება და გადამუშავება როგორც ბუნებრივი, ასევე ტექნოლოგიური წარმოშობის საბადოებიდან.

წიაღის გამოყენება სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისაგან განსხვავებული მიზნებით;

წიაღის დაცვა და მისი რესურსების რაციონალური, კომპლექსური გამოყენება;

წიაღით სარგებლობის და წიაღით სარგებლობის სამუშაოთა უსაფრთხოების უზრუნველყოფა;

წიაღით სარგებლობის ობიექტების კონსერვაცია და ლიკვიდაცია;

წიაღით სარგებლობის კანონიერების და ლიცენზიით გათვალისწინებული პირობების დაცვა;

წიაღის შესწავლის მიმართულება, მეთოდოლოგია, კომპლექსურობა და ხარისხი;

წიაღით სარგებლობის ნებისმიერ სტადიაში წიაღით სარგებლობის სტანდარტების, ნორმებისა და წესების მოთხოვნათა შესრულება;

sources of local significance may no transferred by the Ministry to its appropriate regional services where the corresponding councils of experts are established.

**Article 31. State supervision and control over the entrails use**

1. The main purpose of the state supervision and control over the entrails, their condition and use is to determine how the entrails user meet demands of the entrails legislation and to take measure provided for by law to period the violations revealed.

2. The following shall be subject to the state supervision and control:

any action of the entrails user associated with the entrails use;

any stage of the entrails study, hydrogeologic, engineering and geologic, geophysical, geochemical, geoecological and other work, the direction of the entrails study work, methods, complexity and degree;

extraction and processing of minerals both from natural and technogenic deposits;

the entrails application for the purposes other than fossil mining;

the entrails protection and rational, comprehensive use of its their resources;

ensurance of safety of the entrails use and its associated work;

laying-up and liquidation of the entrails use objects;

observance of the entrails lawfulness and the terms provided for by the licence;

direction, methods, complexity and degree of the entrails study direction;

Execution of the norms, standards and order of mineral use on every stage.



წიალით სარგებლობის დროს სამუშაოთა უსაფრთხო წარმოების წესებისა და ნორმების დაცვა; იმ ღონისძიებათა სისწორე და დროულობა, რომლებიც უზრუნველყოფენ მოსახლეობის უსაფრთხოებას. ბუნებრივი გარემოს, ისტორიისა და კულტურის ძეგლების, შენობებისა და ნაგებობების, მოქმედი და დაკონსერვებული სამთო გვირაბებისა და ჭაბურღილების დაცვას წიალით სარგებლობასთან დაკავშირებულ სამუშაოთა მავნე გავლენისაგან;

სამთო გვირაბებში, მიწის ზედაპირზე და წყლის ობიექტებში ნავთობის, გაზისა და მიწისქვეშ დასაცავად შენახული სხვა ნივთიერებისა და მასალების, წიაღში ჩაშვებული ჩამდინარე წყლების, წიაღში ჩამარხული მავნე ნივთიერებებისა და წარმოების ნარჩენების გაფონვის თავიდან აცილება;

სასარგებლო წიაღისეულის საბადოთა ექსპლუატაციის დროს გეოლოგიურ და სამარკშეიდერო სამუშაოთა წარმოების დაცვა.

3. წიალით სარგებლობაზე სახელმწიფო კონტროლს და ზედამხედველობას ახორციელებს სამინისტრო.

4. წიალით სარგებლობის სამუშაოთა უსაფრთხოებაზე სახელმწიფო ზედამხედველობას ახორციელებს ინსპექცია.

**მუხლი 32. წიალით სარგებლობის სახელმწიფო მართვის უფლებები და მოვალეობები**

1. სამინისტრო ვალდებულია: დადგენილი წესით გასცეს სარგებლობის ლიცენზია;

ბუნებრივი რესურსების შესახებ ერთიან საინფორმაციო ფონდში აწარმოოს წიალით სარგებლობის სახელმწიფო აღრიცხვა და რეგისტრაცია;

უზრუნველყოს წიაღის შესახებ ინფორმაციას მესაკუთრეთა უფლებების დაცვა თავისი კომპეტენციის ფარგლებში;

უზრუნველყოს ინსპექციასთან ერთად წიალით სარგებლობაზე სახელმწიფო კონტროლსა და ზედამხედველობის განხორციელება.

observance of safety precautions during the entrails use: accuracy and timeliness of the measures ensuring protection of population, environment, historical and cultural monuments, buildings and structures, the operating and laid-up mines and boreholes from harmful effects of the work in connection with the entrails use;

avoidance of leakage of oil, gas, other substances and materials kept in mines, on the earth surface and water objects as well as sewage waters, harmful substances and production waste buried in the entrails;

observance of geologic and surveying work regulations during operation on mineral deposits.

3. The state supervision and control over the entrails use shall be carried out by the Ministry.

4. The state supervision over the entail use safety shall be carried out by the Inspection.

**Article 32. Rights and duties of the state bodies of the entrails use management**

1. The Ministry shall be liable: to issue the entrails use licence under established procedure;

to keep state records and registration of the entrails use in the United Information Fund on Mineral Resources;

to ensure the entrails information owners right within the limits of its competence;

to ensure jointly with the Inspection the accomplishment of the state supervision and control over the entrails use.

2. დეპარტამენტი ვალდებულია:

შეიმუშაოს გეოლოგიური სამუშაოების მართვის პროგრამები საქართველოს მინერალური ნედლეულის ბაზის განმტკიცებლად;

უზრუნველყოს გეოლოგიური სამუშაოების დაგეგმვა, წარმოების მინერალური ნედლეულის ბაზის განმტკიცების სპეციალური გეოლოგიური კვლევების ჩატარება სახელმწიფო საჭიროებისათვის;

უზრუნველყოს ძირითადი მინერალური თანმდევი სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების გამოთვლის ანგარიშის სახელმწიფო ექსპერტიზის ჩატარება და დამტკიცებული მარაგების სახელმწიფო აღრიცხვაზე აყვანა;

უზრუნველყოს სახელმწიფო ინფორმაციო ფონდებში შეტანილი ინფორმაციის მესაკუთრის უფლებების დაცვა;

უზრუნველყოს სამინისტროსთან ერთად სახელმწიფო კონტროლის განხორციელება გეოლოგიური სამუშაოების მიმდინარეობაზე;

უზრუნველყოს მინერალური ნედლეულის ბაზის აღწარმოება და წიაღისეული უბნების რეზერვის შექმნა, რომლებიც შეიძლება გამოყენებული იქნეს წიაღისეულის მარაგებისაგან განსხვავებული მიზნებისათვის.

3. ინსპექცია ვალდებულია:

დადგენილი წესით ჩაატაროს წიაღით მოსარგებლე საწარმოებში და წიაღით სარგებლობის ობიექტებზე დანადგარების, აგრეგატების, მანქანების, მექანიზმების, სამარჯვების, სხვა მოწყობილობათა და მასალების გამოყენების ლიცენზია;

დადგენილი წესით ჩაატაროს წიაღით მოსარგებლე საწარმოებში და წიაღით სარგებლობის ობიექტებზე მომხდარი უბედური შემთხვევის, ავარიის, კატასტროფის, ფეთქებადი მასალების დატაცებას, დატაცების და გაბნევის შემთხვევების ტექნიკური მხარის გამოკვლევა, მიიღოს კანონით გათვალისწინებული გადაწყვეტილებები მუშაობის სანქციების გამოყენების ჩათვლით.

4. სამინისტროს უფლება აქვს:

დაადგინოს ერთი მოსარგებლობის გაცემული წიაღის უბნების ზღვრული ზღვრობა;

2. The Department shall be liable:

to work out programs of the geological work management to strengthen the mineral raw material base of Georgia;

to ensure planning and operation of geological exploring, strengthening of the mineral raw material base, the conduct of specialized geological research for the state needs;

to ensure the conduct of the state examination of the basic and accompanied mineral reserve's estimate and registration of the confirmed reserves;

to ensure protection of rights of the owner of the information included in the state information funds;

to ensure in cooperation with the Ministry the accomplishment of the state control over the conduct at geological work;

to ensure reproduction of the mineral raw material base and formation of such mineral localities' reserve which applicant may be possible for the purposes other than mineral extraction.

3. The Inspection shall be liable:

to issue licences for using devices, aggregates, machines, mechanisms, contrivances, other equipment and materials used at the entrails use objects and conducting specialized entrails use work; under established procedure;

to carry out investigation of accidents, failures, catastrophes, pilferage of explosives, their a and scattering taking place at the entrails use and production objects, to take measures provided for by the law with using appropriate sanctions under established procedure;

4. The Ministry shall be entitled:

to determine the maximum amount of the entrails localities issued to one user;

თავისი კომპეტენციის ფარგლებში შეამოწმოს საქართველოს წიაღით სარგებლობის ნებისმიერი ობიექტი და ნებისმიერი წიაღით მოსარგებლის საქმიანობა მისთვის ხელსაყრელ დროს;

განაზოგადოს ინსპექციასთან ერთად წიაღით სარგებლობის და უსაფრთხოების კანონმდებლობის გამოყენების პრაქტიკა;

დაამუშაოს კანონმდებლობის დახვეწა-ვაუმჯობესების წინადადებები და აუცილებლობის შემთხვევაში განსახილველად წარუდგინოს საქართველოს პრეზიდენტს;

აკრძალოს ინსპექციასთან ერთად გეოლოგიური, საბიებო, სამთომომპოვებელი და სხვა სამუშაოების დროს სასარგებლო წიაღისეულის, მანე ნივთიერებათა და მასალების მიწისქვეშა შენახვისას წიაღის, მიწისქვეშა და ზედაპირული წყლების გაჭუჭყიანების და წიაღში არსებული სასარგებლო წიაღისეულის ხარისხის გაუარესების გამომწვევი ქმედებანი;

აკრძალოს სამრეწველო და აყოფაცხოვრებო ნარჩევების დაგროვება წყალსატევების, წყალშემკრებ და მიწისქვეშა განლაგების ფართობებზე;

არ დაუშვას ინსპექციასთან ერთად სასარგებლო წიაღისეულის მომპოვებელი საწარმოების, აგრეთვე სხვადასხვა დანიშნულების მიწისქვეშა ნაგებობების ლიკვიდაციის და კონსერვაციის ნორმების დარღვევა;

შეზღუდოს, შეწყვიტოს ან შეაჩეროს წიაღით სარგებლობის უფლება დადგენილი წესით და შემთხვევებში ან უარი თქვას ამ უფლების გაცემაზე;

შეაჩეროს ინსპექციასთან ერთად ან მის ვარემე წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებული სამუშაოები და წიაღით მოსარგებლებს დააკისროს შესაბამისი ჯარიმის გადახდა იმ შემთხვევაში, თუ დარღვეულია წიაღით სარგებლობის წიაღის დაცვის და წიაღით სარგებლობის უსაფრთხოების სტანდარტების, ნორმებისა და წესების მოთხოვნები;

ინსპექციასთან ერთად წიაღით მოსარგებლებს მისცეს სავალდებულო მითითებანი და დააწესოს შესაბამისი ვადა სამუშაოთა უსაფრთხო წარმოებისა და წიაღის დაცვის წესებისა და ნორმების დარღვევების აღმოსაფხვრელად;

to check up any object using the entrails of Georgia and activities of any entrails user at any convenient time within its competence;

to generalize in cooperation with the Inspection the practical application of the entrails use and safety legislation.

To work out proposals for perfection of the legislation and submit them for consideration to President of Georgia where necessary;

to prohibit in cooperation with the Inspection actions causing pollution of the entrails, underground and surface waters during geological, prospecting, mining and other work and worsening of mineral resources quality;

to prohibit accumulation of industrial and household waste on the area of water reservoirs, catchment and ground water locations;

to suspend together with the Inspection the entrails use and impose an appropriate fine on the entrails users in the cases of violation of the entrails use, the entrails protection and safety standards and regulations;

to restrict, suspend or terminate the entrails use right under established procedure and cases or to refuse from granting such a right;

To suspend works connected with entrails use in cooperation with the inspection or without it, and to impose the corresponding fines in the case of violation of the rules of entrails, use, protection, safety standards, norms and rules;

to give together with the Inspection mandatory instructions to the entrails users and determine corresponding period for eridication of violation of the entrails use, protection and safety standards and regulations;

ინსპექციასთან ერთად აუცილებელ შემთხვევებში დანიშნოს წიაღით სარგებლობის ობიექტებზე გამოყენებული მასალების და მოწყობილობების გამოცდა. სამუშაო და ბუნებრივი გარემოს საკონტროლო ანალიზები.

5. ინსპექციას უფლება აქვს:

აკრძალოს წიაღით სარგებლობის ობიექტებზე უნებართვო განაშენიანება;

შეამოწმოს, რამდენად შეესაბამება საპროექტო და საკონსტრუქტორო ორგანიზაციების, აგრეთვე, მოწყობილობათა დამამზადებელი ქარხნების გამოშვებული პროდუქცია და ტექნიკური დოკუმენტაცია წიაღით სარგებლობისა და უსაფრთხოების ნორმებს და შეაჩეროს მათი გამოქვეყნება და გამოშვება დადგენილ მოთხოვნათა დარღვევით წარმოების შემთხვევაში;

მოსთხოვოს კვალიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტები და უფლებრივი მოწმობები წიაღით სარგებლობის ობიექტებზე დასაქმებულ პერსონალს;

შეამოწმოს ინჟინერ-ტექნიკური მუშაკების შესაბამისი ტექნოლოგიური რეგლამენტების, ნორმების და წესების ცოდნის დონე და მუშაკების მიერ შრომის დაცვის სათანადო ინსტრუქციების ცოდნა;

მილოს გამოცდა და მისცეს სათანადო მოწმობა პირებს რომლებსაც ფეთქებადი სამუშაოების წარმოება, აგრეთვე, წიაღით სარგებლობის ობიექტებზე გამოყენებულ მანქანებზე, აგრეგატებზე და სხვა მოწყობილობაზე მუშაობა უწევთ.

6. დეპარტამენტს უფლება აქვს:

შეაჩეროს გეოლოგიურ-საძიებო სამუშაოები, თუ ისინი არ შეესაბამება დადგენილ ნორმებს (წესებს, სტანდარტებს, მოთხოვნებს).

**მუხლი 33. ანტიმონოპოლიური მოთხოვნები**

1. აკრძალულია საქართველოს სახელმწიფო მმართველობის ორგანოების, მისადმი დაქვემდებარებული უწყებებისა და ორგანიზაციების, მმართველობის ადგილობრივი ორგანოების ნებისმიერი ქმედება, რომელიც ხელს უწყობს სახელმწიფო ან სხვა იურიდიულ და ფიზიკურ პირთა მონოპოლიას წიაღით სარგებლობის სფეროში.

to appoint the time in cooperation with the Inspection of testing of the materials and equipment applied on the entrails use objects as well as check analyses of the work and natural environment when necessary.

5. The Inspection shall be entitled:

to prohibit unauthorized development on the entrails use objects;

to check conformity of the products and technical documentation made by design organizations and equipment-making plants with the entrails use and safety standards and suspend their application and production in the case of violation of the established requirements;

to demand qualification certifying documents and the entrails use entitlements from personnel engaged on the entrails use objects;

to check the knowledge of engineering and technical personnel of corresponding technical regulations, standards and rules and workers knowledge of appropriate instructions of labour protection;

to examine and issue corresponding certificates to people engaged in the conduct of blasting work as well as operation of machinery, units and other equipment on the entrails use objects.

6. The Department shall be entitled:

to suspend geological prospecting work unless the confirm to the established norms (rules, standards, requirements).

**Article 33. Antimonopoly requirements**

1. Any activity of the state management bodies, their subordinate agencies and organizations, bodies of local management shall not be allowed if it is conducive to the state or other legal and natural persons monopoly in the sphere of the entrails use.

2. აკრძალულია წიაღით მოსარგებლეთა ინფრასტრუქტურით სარგებლობის შეზღუდვა.

3. საქართველოს პარლამენტის გადაწყვეტილებით შეიძლება გამოცხადდეს სახელმწიფო მონოპოლია გარკვეული ტიპის წიაღისეულის ან ცალკეული საბჭოს დანუშავებაზე.

4. სხვა ანტიმონოპოლიურ მოთხოვნებს არეგულირებს საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობა.

თავი IV. წიაღით სარგებლობის ეკონომიკური საფუძვლები

მუხლი 34. წიაღით სარგებლობის გადასახადი

1. საქართველოში წიაღით სარგებლობა ფასიანია. წიაღით სარგებლობის გადასახადის ნორმატივები განისაზღვრება მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წესით. წიაღით სარგებლობის გადასახადის ფორმა, ოდენობა და ვადები მოცემულია ლიცენზიაში.

2. წიაღით სარგებლობის გადასახადი განისაზღვრება, როგორც წიაღით სარგებლობის თვითღირებულების ნაწილი.

3. წიაღით სარგებლობის გადასახადი გადაიხდევენება წიაღით სარგებლობისათვის ლიცენზიის ვაცემის დღიდან და გრძელდება ლიცენზიის მოქმედების მთელი ვადით.

მუხლი 35. წიაღით სარგებლობის გადასახადის გადამხდელები

წიაღით სარგებლობის გადასახადის გადამხდელები არიან მოსარგებლე იურიდიული ან ფიზიკური პირები (მათ შორის უცხოელები).

მუხლი 36. დაბეგვრის ობიექტები

წიაღით სარგებლობისათვის დაბეგვრება:

ა) წიაღის გეოლოგიური, საინჟინრო-გეოლოგიური შესწავლის სამუშაოები (ზოგადი ძებნის სამუშაოების ჩათვლით), სასარგებლო წიაღისეულის საბადოების ძებნა-ძიების, წინასწარი და დეტალური ძიების სამუშაოები, აგრეთვე, სხვადასხვა დანიშნულების მიწისქვეშა ნაგებობათა მშენებლობის სამუშაოები და ექსპლოატაცია,

2. Restriction of using the Entrails users infrastructure shall not be allowed.

3. The state monopoly may be declared on the mining of definite type of mineral resources or a separate deposit at the decision of the Parliament of Georgia.

4. Other anti-monopoly requirements shall be governed under legislation of Georgia in force.

Chapter IV. Economic Principles of the Entrails Use

Article 34. The Entrails Use Tax

1. The entrails use in Georgia is payable. The tax rates for the entrails use shall be defined under the law-established procedure. The form, amount and periods of payment shall be given in a licence.

2. The entrails use tax shall be determined as the entrails use cost part.

3. The entrails use tax shall be subject to payment from the date of the licence issue for the whole period of the licence validity.

Article 35. The entrails use tax payers

The entrails use tax payers shall be the entrails user legal or natural persons (including foreign ones).

Article 36. Objects of taxation

The following shall be taxed for the entrails use:

a) Zoological engineering study work (including general exploring), mineral resources prospecting, preliminary and detailed exploration works as well as construction and operation of other underground structures, application of natural cavities;

ბუნებრივი სიცარიელების გამოყენება:

ბ) სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება და გადამუშავება. სამთამადნო საწარმოთა ნარჩენებისა და გამდიდრების კუდების ექსპლოატაცია.

მუხლი 37. წიაღით სარგებლობის გადასახადის შეღავათები

საქართველოს პარლამენტს შეუძლია ეროვნული მნიშვნელობის პროგრამების განხორციელებისას წიაღით მოსარგებლე მთლიანად ან ნაწილობრივ გაათავისუფლოს წიაღით სარგებლობის გადასახადისაგან.

თავი V. წიაღის დაცვა და წიაღით სარგებლობის უსაფრთხოების მოთხოვნები

მუხლი 38. წიაღით რაციონალურად სარგებლობისა და მისი დაცვის ძირითადი მოთხოვნები

წიაღის დაცვის ძირითადი მოთხოვნებია:

არ დაუშვან წიაღით თვითნებურა სარგებლობა;

დაიცვან განსაკუთრებული სამეცნიერო და კულტურული მშენებლობის წიაღის ობიექტები ან უბნები;

დაიცვან სასარგებლო წიაღისეულის საბადოები მათი განლაგების ფართობებს განაშენიანებისაგან. წყალსაცავებით დატბორვისაგან და სხვა;

რაციონალურად ისარგებლონ სასარგებლო წიაღისეულით და გამოიყენონ სამთომომპოვებელი მრეწველობის ნარჩენები;

დაიცვან წიაღის ის უბნები, რომლებიც გამოიყენება სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებასთან დაკავშირებულ საინჟინრო ნაგებობებს, მიწისქვეშა საცავების, მავნე ნივთიერებებისა და წარმოების ნარჩენების სამარხების მოსაწყობად;

დაიცვან სარგებლობისათვის წიაღის გაცემის კანონმდებლობით დადგენილი წესები და არ დაუშვან წიაღით თვითნებურად (ულიცენზიოდ ან ლიცენზიით გამოყოფილა სამთონაკვეთის ფარგლებს გარეთ) სარგებლობა;

b) extraction and processing of mineral resources. operation of industrial waste and dressing tailings.

Article 37. The entrails use tax privileges

The Parliament of Georgia may completely or partially exempt the entrails user from the entrails use tax in the case of fulfilling programs of national significance.

Chapter V . The Entrails Protection and the Entrails use Safety

Article 38. Rational use of the entrails and principal requirements of their protection

The principal requirements of the entrails protection shall be:

to prevent unauthorized use of the entrails;

to protect objects or areas of special scientific and cultural significance;

to protect mineral deposits from developing their location areas, flooding with water, etc.;

to ensure rational use of mineral resources and utilization of the mining production waste;

to protect the entrails localities being used for arranging burial places of harmful substances and industrial waste in connection with the mineral resources mining;

to observe regulations of the entrails transfer for use provided for by the law and prevent unauthorized use of the entrails (beyond the limits of the mining areas allocated by or without a licence);

უზრუნველყონ წიაღის სრული და კომპლექსური შესწავლა და წიაღის დაცვისა და მისი რესურსების რაციონალური კომპლექსური გამოყენება:

წინასწარ შეისწავლონ წიაღი იმისათვის, რომ მიღებულ იქნეს სარწმუნო მონაცემები სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების შეფასებისა და წიაღით სარგებლობის სხვა ობიექტების მახასიათებლის დასადგენად;

მოახდინონ სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების და წიაღით სარგებლობის ობიექტებზე გაცემული წიაღის უბნების სახელმწიფო ქსპერტიზა და სახელმწიფო აღრიცხვა;

შესაძლებელი სისრულით ამოიღონ წიაღიდან როგორც ძირითადი, ისე თანმდევი სასარგებლო წიაღისეული და მოახდინონ მათი მარაგების სარწმუნო აღრიცხვა;

დაიცვან სასარგებლო წიაღისეულის საბადოები დატბორვისაგან, რომლებიც აუარესებენ წიაღისეულის ხარისხს, ამცირებენ საბადოს სამრეწველო ღირებულებას ან ართულებენ მის ათვისებას;

თავიდან აიცილონ მავნე ზემოქმედება გაზისა და სხვა ნივთიერებების წიაღში შენახვის. მავნე ნივთიერებებისა და წარმოების ნარჩენების ჩამარხვის, ჩამდინარე წყლების ჩაშვების დროს;

დაიცვან სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებულ წარმოებათა და იმ მიწისქვეშა ნაგებობების კონსერვაციისა და ლიკვიდაციის დადგენილი წესები, რომლებიც დაკავშირებული არ არის წიაღისეულის მოპოვებასთან;

აღკვეთონ წიაღით სარგებლობის ობიექტების განლაგების ფართობზე თვითნებური განაშენიანება;

არ დაუშვან სასმელი და ტექნიკური წყალმომარაგების სათავე ნაგებობების სიახლოვესა და მათი წყალშემცრები ფართობების ფარგლებში საწარმოო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების დაგროვება;

უზრუნველყონ ვარემოს მდგომარეობაზე წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებული საშიშროების ვაკუენის სარწმუნო პროგნოზირება და შეფასება. განახორციელონ აუცილებელი ზომები ვარემოსა და მოსახლეობის უსაფრთხოებას დასაცავად.

to ensure complete and comprehensive study of the entrails and the entrails protection and rational comprehensive use of their resources;

to preliminarily investigate the entrails to obtain reliable data for assessing mineral resources reserves and determine specifications of other entrails use objects;

to carry out state examination and state accounting of the entrails localities issued on the entrails use objects and mineral resources reserves;

to mine from the entrails with possible completeness both the basic and accompanied mineral resources and make reliable accounting of their reserves;

to protect mineral deposits from flooding, dewatering, pollution, fire and other factors which may worsen the fossil quality, lessen the industrial value of the deposit or complicate its mining;

to prevent harmful effects of gas and other substances storage in the entrails, burial of harmful substances and industrial waste, sewage waters on the entrails;

to observe rules of laying-up and liquidation of mining plants and the underground structures which are not connected with fossil mining;

to prevent unauthorized development on the area of the entrails use objects;

to prevent accumulation of industrial and household waste in the vicinity of main structures of drinking and industrial water supply;

to ensure reliable forecasting and assessment of impact of the entrails use-associated work upon environment, to carry out measures that are required for protecting environment and population.

**მუხლი 39. სასარგებლო წიაღისეულს საბადოთა ფართობის განაშენიანების წესი**

1. აკრძალულია დასახლებული პუნქტების, სამრეწველო კომპლექსების, კომუნიკაციებისა და სახალხო მეურნეობების სხვა ობიექტების დაპროექტება და მშენებლობა, სანამ არ დადსტურდება, რომ მომავალი განაშენიანების ფართზე არ არსებობს სასარგებლო წიაღისეულის საბადო ან გამოვლინება.

სასარგებლო წიაღისეულის განლაგების ფართობების განაშენიანება დასაშვებია იმ შემთხვევაში, თუ განაშენიანების მსურველი წიაღისეულის მფლობელს გადაუხდის განაშენიანების შედეგად ბალანსიდან ჩამოსაწერი წიაღისეულის რაოდენობის საფასურს.

2. წიაღით უნებართვოდ სარგებლობა და წიაღისეულის საბადოთა ფართობების თვითნებური განაშენიანება წყდება გაწეული ხარჯების აუნაზღაურებლად.

3. ნებადართულია დასახლებული პუნქტების, სამრეწველო კომპლექსების, სხვა სამეურნეო და საყოფაცხოვრებო ობიექტების დაპროექტება და მშენებლობა მხოლოდ იმ ფართობზე, სადაც სასარგებლო წიაღისეულის საბადოები არ არსებობს, რაც დასტურდება დეპარტამენტის დასკვნით.

**მუხლი 40. წიაღის მეცნიერული, ისტორიული, ესთეტიკური ან სხვა კულტურული მნიშვნელობის მქონე უბნების დაცვა**

იშვიათი (უნიკალური) გეოლოგიური, პალეონტოლოგიური, არქეოლოგიური ობიექტების, მინერალური წარმონაქმნების, მეტეორიტების განლაგების ადგილების, აგრეთვე წიაღის ისეთი უბნების, რომელთაც მეცნიერული, ისტორიული, ესთეტიკური ან სხვა კულტურული ღირებულება გააჩნია, შეიძლება მივაკუთვნოთ დაცული ტერიტორიების შესაბამისი კატეგორია საქართველოს კანონმდებლობით დაგენილი წესით.

აკრძალულია დაცული ტერიტორიის ფარგლებში ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც არ არის გათვალისწინებული დაცვის რეჟიმით.

**Article 39. Procedure for developing the mineral deposit area**

1. The design and construction of settlements, industrial complexes and other objects of national economy shall not be allowed unless it is confirmed that the future development area has no mineral deposit or occurrence.

Development of areas with mineral resources shall be possible in the case if the person willing to develop the area compensate the value of the mineral resources volume to be written off from balance as a result of development.

2. Unauthorized use of the entrails and illegal development of the mineral deposit area shall be subject to suspension without compensation of the incurred expenses.

3. Design and construction of settlements, industrial complexes, other economic and household objects shall be allowed only on the area where there are no mineral resources, which is to be confirmed by the Department's award.

**Article 40. Protection of localities of scientific, historical, aesthetic or other cultural significance**

The localities of rare (unique) geologic, paleontologic, archeologic objects, mineral formations, meteorites as well as the deposit areas having scientific, historic, aesthetic or other cultural significance may be applied to an appropriate category of protected territory under established by law of Georgia procedure.

Any activity within the limits of the protected territory shall not be allowed unless it is provided for by the protection regime.



წიალით სარგებლობისას ასეთი ობიექტის აღმოჩენის შემთხვევაში წიალით მოსარგებლე კალდებულა შეაჩეროს სამუშაოები შესაბამის უბნებზე და ამის შესახებ აცნობოს სამინისტროს.

მუხლი 41. წიალის შესწავლის ძირითადი მოთხოვნები

იურიდიული და ფიზიკური პირები, რომლებიც სწავლობენ წიალს, ვალდებული არიან უზრუნველყონ:

წიალის ეფექტური შესწავლა;

სასარგებლო წიალისეულის საბადოების დამუშავების, აგრეთვე, სხვადასხვა დანიშნულების მიწისქვეშა ნაგებობების მშენებლობისა და ექსპლოატაციის გეოლოგიური, სამთო-ტექნიკური, ჰიდროგეოლოგიური და სხვა პირობების დადგენა;

წიალით სარგებლობა ლიცენზიით გამოყოფილი სამთო მინაკუთვნის ფარგლებში;

ლიცენზიით გათვალისწინებული წიალის შესასწავლი სამუშაოების სრულფასოვანი ჩატარება და შესწავლის შედეგების უტყუარობა;

ძირითადი და მისი თანმდევი სასარგებლო წიალისეულის, აგრეთვე, გარემომცველი ქანების შემადგენელი კომპონენტების მარაგების ხარისხისა და რაოდენობის განსაზღვრის ობიექტურობა, გარემოსა და წიალის დაცვის მოთხოვნათა შესრულება;

წიალის შესწავლისას ადამიანის ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო და გარემოსათვის უვნებელი ისეთი მეთოდებისა და ხერხების გამოყენება, რომლებიც არ გამოწვევენ წიალისეულის გაუპართლებელ დანაკარგებსა და ხარისხის გაუარესებას;

წიალიდან ამოღებული ქანების ისეთი განავსება, რომლებიც გამორიცხავს ან შეამცირებს გარემოზე მავნე ზემოქმედებას;

საბადოს დამუშავებისა და ეროვნული მემკვიდრეობის მიზნებისათვის საძიებო სამთო ევირაბებისა და ცაბურდილების მუწარჩუნება, ხოლო შემდგომი გამოყენებისათვის უვარგისის ლიკვიდაცია;

გეოლოგიური და ტექნოლოგიური დოკუმენტაციის, ქანების, მადნების ნიმუშების, კერნისა და სინჯების დუბლიკატების შენახვა

In the case of revealing such objects in the course of the entrails use the entrails user shall be liable to suspend the work on the appropriate locality and inform the above to the Ministry.

Article 41. Principal requirements of the entrails study

Legal and natural persons being engaged in the entrails study shall be liable to ensure:

efficient study of the entrails;

determination of geologic, mining and technical, hydrogeologic and other conditions of mineral resources mining as well as construction and operation of various underground structures;

the entrails use within the mining allotment allocated by the licence;

the full-value conduct of the work associated with the entrails use provided for by the licence and the study data reliability;

objectivity of determination of the quality and volume of reserves of the basic and associated mineral resources as well as components of the surrounding rocks, observance of the environment and entrails protection requirements;

application of such safe for man's health and environment methods and techniques during the entrails study which will not cause mineral resources' unjustified losses and deterioration of quality;

such storing of the mined ores which excludes or lessens the harmful effects on the environment;

preservation of exploratory mines and holes for the purpose of ore mining and national economy, while liquidation of ones unfit for further use;

storage of geologic and technical documents, core and sample copies for their prospective use in the course of the entrails fur-

წილის შემდგომი შესწავლის, საბადოს დაზვერვისა და დამუშავების, აგრეთვე წიაღის სხვა სახით სარგებლობისას მათი შესაძლო გამოყენებისათვის.

მუხლი 42. სასარგებლო წიაღისეულის საბადოთა დამუშავების ძირითადი მოთხოვნები

სასარგებლო წიაღისეულის დამუშავებისას დაცული უნდა იქნეს შემდეგი მოთხოვნები:

ზუსტად აღირიცხოს სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების მდგომარეობა, მათი დინამიკა, რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ცვლილებები და დანაკარგები;

უზრუნველყოფილ იქნეს საბადოს დამუშავება შესაბამისი დონის გეოლოგიურ-სამარკშეიდერო სამუშაოების ჩატარებითა და საჭირო ტექნიკური და სხვა დოკუმენტაციის წარმოებით;

საბადოს დამუშავებამ არ უნდა გამოიწვიოს სხვა საბადოების დაზიანება;

შენარჩუნებულ იქნეს საბადოს დამუშავებისას წიაღში დარჩენილი მარაგი და მოხდეს გზადაგზა მოპოვებული, მაგრამ დროებით გამოუყენებელი წიაღისეულის შენახვა და აღრიცხვა;

რაციონალურად იქნეს ათვისებული გახსნილი ქანები და ოპტიმალურად განთავსდეს ისინი მომავალში გამოსაყენებლად;

სამუშაოთა წარმოებისას უზრუნველყოფილი იქნეს მუშაკთა და მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და სიცოცხლის უსაფრთხოება;

დაიცვან წიაღი და გარემოს სხვადასხვა ობიექტები, შენობები და ნაგებობები;

გაითვალისწინონ შესაძლო ავარიები და შეიძულებონ მათი ლიკვიდაციის გეგმები; შეინარჩუნონ ეკოლოგიური წონასწორობა;

აწარმოონ ჭკარი სასარგებლო წიაღისეულის, ნავთობის, გაზის, აგრეთვე მიწისქვეშა წყლების საბადოთა დამუშავება მოპოვებულ საწარმოთა დამტკიცებული პროექტების საშოთ სამუშაოების გეგმებისა და ტექნოლოგიური სქემების შესაბამისად.

ther study. deposit prospecting and mining as well as application of the entrails.

Article 42. Principal requirements of mineral deposits mining

During mining of mineral deposits the following requirements shall be met:

accurate accounting of mineral resources condition, their dynamics, quantitative and qualitative changes and losses;

ensurance of a deposit mining with the conduct of proper-level geologic and surveying work and keeping necessary technical and other documents;

mining of a deposit shall not cause damage of other deposits;

preservation of the remaining in the entrails reserves and storage and accounting of the mineral resources mined in passing, but temporarily unused;

rational use of overburden rocks and their optimal lay-out for Future uses;

ensurance of workers' and population's health and life in the course of operation;

protection of the entrails and environment, buildings and structures;

providing for possible accidents and plans of their liquidation; preservation of ecological balance;

mining of solid mineral resources, oil and gas fields us well as ground water reservoirs in accordance with approved projects, mining work schedules and technical designs of the mining plants.

მუხლი 43. ძირითადი მოთხოვნები წიაღით იმ მიზნებით სარგებლობისას, რომელიც არ არის დაკავშირებული წიაღისეულის მოპოვებასთან

Article 43. Principal requirements of the entrails use for the purposes other than extraction of minerals

1. წიაღის გამოყენება იმ მიზნით, რომელიც დაკავშირებული არ არის წიაღისეულის მოპოვებასთან, წარმოებს დადგენილი წესით დამტკიცებული სპეციალური პროექტის შესაბამისად.

1. The entrails use for the purpose other than extraction of minerals shall be carried out under established procedure approved by a special project.

2. პროექტში გათვალისწინებული უნდა იყოს მავნე ნივთიერებებისა და მასალების გაუვნებლება (ან ზუსტად დადგენილ საზღვრებში მათი ლოკალიზაცია), სამთო გვირაბებში, დედამიწის ზედაპირზე და წყლის ობიექტებში მათი მოხვედრის თავიდან აცილება ამ კანონით განსაზღვრულ მოთხოვნათა შესაბამისად.

2. The project shall provide for decontamination of harmful substances and materials (or their localization in the strictly defined limits), prevention of their getting into mines, earth surface and water objects in accordance with the requirements of this law.

ამ მუხლის დარღვევა იწვევს წიაღით სარგებლობის სამუშაოთა აკრძალვას სამინისტროსა ან ინსპექციის მიერ.

Violation of this article shall result in the prohibition of the entrails use work by the Ministry or Inspection.

მუხლი 44. სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავების ძირითადი მოთხოვნები

Article 44. Principal requirements of mineral processing

სასარგებლო წიაღისეულის გადამუშავებისას უზრუნველყოფილ უნდა იყოს:

In processing mineral resources provision shall be made for:

ისეთი ტექნოლოგიური სქემების გამოყენება, რომლებიც უზრუნველყოფენ სასარგებლო წიაღისეულის კომპლექსურ და რაციონალურ გამოყენებას;

application of such technological designs that will ensure the comprehensive and rational use of mineral resources;

გადამუშავების სხვადასხვა სტადიაზე წიაღისეულიდან მიღებული სასარგებლო კომპონენტების რაოდენობისა და ხარისხის აღრიცხვა და კონტროლი;

accounting and control of the volume and quality of useful components extracted from mineral resources at different stages of processing,

გადამუშავების ტექნოლოგიის შემდგომი სრულყოფის მიზნით წიაღისეულის სამთო-ქიმიური თვისებებისა და შემადგენლობის რეგულარული შესწავლა და საცდელი ტექნოლოგიური შემოწმების ჩატარება;

regular study and performance of control technological checks of the mixing and chemical properties and composition of mineral resources with the aim of further perfection of the processing technology;

გადამუშავების შედეგად მიღებული ნარჩენების(ლამი, კუდი, მტვერი, ჩამდინარე წყლები და სხვა) მაქსიმალური სისრულით გამოყენება;

maximum utilization of the processed waste (silt, tailings, dust, sewage waters);

ჩამდინარე წყლის გაწმენდა მათი მეორადი გამოყენების მიზნით;

sewage water purification with the purpose of utilization;

სასარგებლო კომპონენტების შეცვლა, მაგრამ დროებით გამოუყენებელი ნარჩენების დასაწყობება, აღრიცხვა და შენახვა;

warehousing, taking stock and storage of the waste containing useful components but being temporarily unused;

პროდუქციის ისეთი სახით გამოშვება, რომ მისი ტრანსპორტირების, შენახვისა და მოხმარებისას დაცული იყოს ეკოლოგიური უსაფრთხოების პირობები.

**მუხლი 45.** წიაღში მავნე ნივთიერებებისა და ნარჩენების განლაგების (ჩამარხვის) და ჩამდინარე წყლების ჩაშვების მოთხოვნები

1. შეზღადართულია წიაღში მავნე ნივთიერებებისა და ნარჩენების განლაგება (ჩამარხვა), ჩამდინარე წყლების ჩაშვება იმ შემთხვევაში, თუ შესრულებულია შემდეგი მოთხოვნები:

ჩასამარხი პროდუქტების ლიკვიდაცია ან იზოლაცია მოხდება მკაცრად დადგენილ საზღვრებში და იმ პირობით, რომ ავარიული სიტუაციის წარმოშობისას თავიდან იქნება აცილებული სამთო გვირაბებში, დედამიწის ზედაპირზე და წყლის ობიექტებში მათი მოხვედრის შესაძლებლობა;

ეკოლოგურად უსაფრთხო ისეთი მეთოდებისა და ტექნოლოგიების გამოყენება, რომლებიც უზრუნველყოფენ წიაღისა და გარემოს სხვა კომპონენტების დაცვას მავნე ზემოქმედებისაგან;

ჩამარხვის ობიექტებისა და გარემოს მდგომარეობაზე კონტროლის მუდმივი სისტემის უზრუნველყოფა, აგრეთვე ავარიის წარმოშობისას მოსახლეობის დაცვისა და დროული შეტყობინების ეფექტური ზომების მიღება.

2. აღნიშნული მოთხოვნების დარღვევის შემთხვევაში ჩამდინარე წყლების ჩაშვება, მავნე ნივთიერებების და ნარჩენების ჩამარხვა უნდა შეზღუდოს, შეაჩეროს ან აკრძალოს სამინისტრომ ან ინსპექციამ.

**მუხლი 46.** წიაღით სარგებლობის ობიექტების დაპროექტების, მშენებლობის, რეკონსტრუქციისა და საექსპლოატაციოდ გადაცემის მოთხოვნები

1. წიაღით სარგებლობის ობიექტების დაპროექტება წარმოებს სავარაუდო მშენებლობის უბანზე წიაღის ეკოლოგიური აგებულების და სხვა პირობების გათვალისწინებით.

წიაღის შესწავლა და გამოყენება სასარგებლო წიაღისეულის, საბადოების დამუშავების, მიწისქვეშა ნაგებობებისა და ობიექტების გან-

output of the products which make possible to comply with the ecologically safe conditions during their transportation, storage and application.

**Article 45.** Requirements of disposition (burial) of harmful substances and waste and sewage drainage in the entrails

1. Disposition (burial) of harmful substances and waste and drainage of sewage waters in the entrails shall be allowed if the following requirements are met:

liquidation or isolation of the buried products shall be made within the strictly defined limits and on the ground that in case of emergency their getting into mines, earth surface and water objects will be excluded.

application of the ecologically safe methods and technique which will ensure protection of the entrails and other environmental components from harmful effects.

ensurance of a system of permanent control over the buried objects and environment as well as taking efficient measures for protecting population and timely notifying in case of emergency.

2. Should the above requirements be violated the sewage drainage and burial of waste shall be restricted, suspended or prohibited by the Ministry or the Inspection.

**Article 46.** Requirements of designing, constructing, re-constructing and commissioning the entrails use objects

1. Design of the entrails use objects shall be carried out on the projected construction site with due regard for its geologic structure of entrails and other conditions.

The entrails study and use for mineral resources mining, disposition of underground structures and objects, burial of harmful sub-

ლაგების, საწარმოო ნარჩენების, მავნე ნივთიერებათა ჩამარხვისა და სხვა მიზნებისათვის ხორციელდება დამუშავებული და დამტკიცებული პროექტების (ტექნოლოგიური სქემების) საფუძველზე. პროექტში გათვალისწინებული უნდა იყოს ამ კანონის მოთხოვნები.

2. იმ მიწისქვეშა ნაგებობების დაპროექტების, მშენებლობისა და საექსპლუატაციოდ გადაცემისას, რომლებიც დაკავშირებული არ არის წიაღისეულის მოპოვებასთან (მაგნე ნივთიერებებისა და ნარჩენების ჩამარხვა, ჩამდინარე წყლის ჩაშვება, მიწისქვეშა გაზსაცავების მოწყობა და სხვა), უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს ობიექტების გარემომცველი ქანების, პირველ რიგში კი წყალშემცველი ჰორიზონტების საიმედო იზოლაცია.

3. სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებელი საწარმოთა, აგრეთვე იმ მიწისქვეშა ნაგებობების განლაგების ადგილები, რომლებიც დაკავშირებული არ არის წიაღისეულის მოპოვებასთან, საპროექტი, სამუშაოების დაწყებამდე შეთანხმებული უნდა იყოს ადგილობრივი და საქართველოს სახელმწიფო მმართველობის შესაბამის ორგანოებთან საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

**მუხლი 47. წიაღით სარგებლობის უსაფრთხოების მოთხოვნები**

1. ნებადართულია წიაღით სარგებლობა მხოლოდ მოსახლეობის, განსაკუთრებით დასაქმებული მუშაკთა ჯანმრთელობისა და სიცოცხლის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის პირობით.

2. სამინისტრო და ინსპექცია, აგრეთვე, წიაღით მოსარგებლენი თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში ვალდებული არიან უზრუნველყონ წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებულ სამუშაოთა უსაფრთხო წარმოების შესახებ კანონმდებლობისა და დადგენილი წესით დამტკიცებული სტანდარტების (ნორმების, წესების) მოთხოვნათა შესრულება.

წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებულ სამუშაოთა უსაფრთხო წარმოებაზე უშუალო პასუხისმგებლობა ეკისრებათ წიაღის ათვისებაზე მომუშავე საწარმოებს იმის განურჩევლად, ლიცენზიას ფლობენ თუ სახელშეკრულებო საწყისებზე მუშაობენ.

stances, industrial waste and for other purposes shall be effected on the basis of elaborated and approved projects (technological designs). The project shall provide for the requirements of this law.

2. In designing, constructing and commissioning the underground objects which are not connected with the extraction of minerals (burial of harmful substances and waste, drainage of sewage water, arrangement of underground gas storages, etc.) the reliable isolation of the surrounding rocks and, first of all, of aquifers shall be provided for.

3. Location of mining plants as well as the underground structures which are not associated with the extraction of minerals shall be subject to coordination with corresponding bodies of local and state administration of Georgia prior to the beginning of design work under law of Georgia.

**Article 47. The entrails use safety requirements**

1. The entrails use shall be allowed only on condition that the health and life safety of population, in particular of the employees is guaranteed.

2. the Ministry and the Inspection as well as the entrails users shall be liable within the limits of their competence to ensure the observance of legislation requirements and established standards (norms, rules, concerning the safety of work associated with the entrails use.

Direct responsibility for safe conduct of the work associated with the entrails use shall be assigned to the enterprises engaged in the development of the entrails irrespective of whether they have a licence or work on a contractual basis.

3. წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებულ სამუშაოთა უსაფრთხოდ ჩატარების უზრუნველყოფის მოთხოვნებია:

სამუშაოზე მხოლოდ შესაბამისი სპეციალური მომზადებისა და კვალიფიკაციის მუშაკების დაშვება;

სამთო და ბურღვით სამუშაოებზე დასაქმებულია უზრუნველყოფა სპეციალური ტანსაცმლით, დაცვის ინდივიდუალური და კოლექტიური საშუალებებით;

ისეთი მეთოდების, მასალების, ტექნოლოგიური და ტექნიკური საშუალებების გამოყენება, რომლებიც აკმაყოფილებენ უსაფრთხოების დადგენილ წესებს;

სამუშაოთა ნორმალური ტექნოლოგიური ციკლისა და საშიში სიტუაციების პროგნოზირებისათვის აუცილებელი გეოლოგიური, სამარკშიდერო და სხვა სახის დაკვირვებათა ჩატარება;

სისტემატური კონტროლი სამთო გვირაბებში მტვრის, ფეთქებადსაშიში აირებისა და ენგაზის შემცველობაზე;

წიაღით სარგებლობისას გარემოზე ყველა სახის მანე ზემოქმედების თავიდან ასაცილებელი და დასაშვებ ნორმამდე შემამცირებელი ღონისძიებების დამუშავება და გატარება;

საშიში და ავარიული სიტუაციების თავიდან აცილებისა და ლიკვიდაციის გეგმების შედგენა და შესაბამისი ღონისძიებების გატარება;

მუშაკთა მიერ სამუშაოთა უსაფრთხოების წესების შესწავლა და შესრულება, ავრთვე, ავარიების თავიდან აცილებისა და ლიკვიდაციის ღონისძიებათა დაგეგმვა და განხორციელება;

სამუშაოთა შეჩერება მუშაკთა სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის შემთხვევაში, ადამიანების გამოყვანა უსაფრთხო ადგილზე და საფრთხის ლიკვიდაციისათვის საჭირო ღონისძიებათა განხორციელება;

სამუშაოთა ჩატარებისას მხოლოდ ისეთი მანქანების, მოწყობილობებისა და მასალების გამოყენება, რომლებიც აკმაყოფილებენ უსაფრთხოების წესების ნორმების მოთხოვნებს;

ფეთქებად ნივთიერებათა და ასაფეთქებელ საშუალებათა აღრიცხვა, სათანადო შენახვა და ხარჯვა, ავრთვე უსაფრთხო, სწორი გამოყ-

3. Requirements for securing the entrails use work safety shall be as follows:

admittance to work of workers having special training and skills;

provision of the people engaged in mining and blasting work with special clothes and individual and collective protective means;

application of such methods, materials, technological and technical means which answer the established safety rules;

conduct of necessary geologic, surveying and other observations for predicting the normal technological cycle and dangerous situations;

regular control over the content of dust, explosive gases and oxygen in mines;

working out and accomplishment of measures to prevent and lessen to the norm all kinds of harmful effects on the environment during the entrails use;

drawing up accident prevention and liquidation plans and implementation of appropriate measures;

study and application of safety rules by workers well as planning and fulfilling measures for accident prevention and liquidation;

suspension of work in case the workers' health and lives are endangered, taking out of people from dangerous to safe places and fulfillment of the measures necessary for elimination of danger;

application of only such measures, equipment and materials which satisfy the safety requirements;

taking stock of explosive substances and explosives, their proper storage and consumption as well as their proper application,

ენება;

უსათრთხოების წესებით გათვალისწინებული ტექნიკური დოკუმენტაციის, მათ შორის სამთო სამუშაოთა გეგმების დროულად შევსება მონაცემებით, რომლებიც ასახავენ სამუშაოთა უსაფრთხო წარმოების საზღვრებსა და ავარიის ლიკვიდაციის ზომებს;

4. წიაღით მოსარგებლეთა მიერ უსაფრთხოების წესების და ნორმების დაცვის უზრუნველყოფისათვის პასუხისმგებლობა ეკისრებათ სათანადო საწარმოთა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა ხელმძღვანელებს. ისინი განსაზღვრავენ იმ პირთა წრეს, რომლებიც კონტროლს გაუწევენ საწარმოთა, დაწესებულებათა, ორგანიზაციათა სტრუქტურულ ქვედანაყოფებში უსაფრთხოების აღნიშნული წესების დაცვას.

5. წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებულ სამუშაოთა ხელმძღვანელები, სხვა ამისათვის უფლებამოსილი თანამდებობის პირები, მუშაკთა ჯანმრთელობისა და სიცოცხლისათვის უშუალო საფრთხის შექმნისას ვალდებული არიან დაუყოვნებლივ შეჩერონ სამუშაოები და უზრუნველყონ წარმოებაში დასაქმებულთა უსაფრთხო ევაკუაცია.

თუ საფრთხე ემუქრებათ მცხოვრებლებს წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებულ სამუშაოთა გავლენის ზონაში, შესაბამისი წიაღით მოსარგებლე სუბიექტები ვალდებული არიან შეატყობინონ შექმნილი საფრთხის შესახებ სახელმწიფო და ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებს და ერთობლივად გამოყონ სატრანსპორტო და კავშირგაბმულობის საშუალებები, მასალები, მოწყობილობები, მედიკამენტები და შესაძლებლობის ფარგლებში მონაწილეობა მიიღონ ავარიის ლიკვიდაციაში.

მუხლი 48. სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებელი საწარმოების ან ისეთი მიწისქვეშა ნაგებობების ლიკვიდაცია და კონსერვაცია, რომლებიც არ არის დაკავშირებული წიაღისეულის მოპოვებასთან

პროექტით გათვალისწინებული სისრულით საბადოს დამუშავების შემდეგ ან იმ შემთხვევაში, თუ ტექნიკურ-ეკონომიკურ გაანგარიშებათა ან სხვა დასაბუთებათა საფუძველზე საბადოს (მისი ნაწილის) შემდგომი დამუშავება შეუძლებლად არის მიჩნეული, უნდა მოხდეს

timely fulfilling technical documents provided for by the safety rules with the data reflecting limits of safe operation and accident elimination measures.

4. Responsibility for observance of safety rules and norms by the entrails users shall be assigned to managers of appropriate plants, enterprises and organizations. They shall determine the circle of the people who will secure the control over the observance of the said safety rules in structural divisions of plants, enterprises and organizations.

5. Managers of the work associated with the entrails use, other authorized officials shall in case of direct danger to the workers' health and lives immediately suspend the work and secure safe evacuation of the people engaged in production.

If danger threatens the people residing in entrails use area, the appropriate entrails users shall inform bodies of local and state administration about the danger and jointly allocate transportation and communication means, materials, equipment, medicines and participate as far as possible in elimination of the accident.

Article 48. Liquidation and laying-up of mining plants or the underground structures which are not associated with the entrails use

After mining of a deposit with completeness provided for by the project or in the case of further mining of the deposit (its part) is considered impossible on the basis of a techno-economic estimation or other substantiation, the mining plant shall be subject to

მომპოვებელი საწარმოს ლიკვიდაცია ან კონსერვაცია. იგივე ვრცელდება იმ მიწისქვეშა ნაგებობებზე, რომლებიც არ არის დაკავშირებული წიაღისეულის მოპოვებასთან, მათი შემდგომი ექსპლუატაციის შეუძლებლობისას. აგრეთვე, ლიცენზიის ვადის გასვლისა ან წიაღით სარგებლობის ვადამდე შეწყვეტის შემთხვევაში.

საწარმოს ლიკვიდაციისას უნდა გადაწყდეს სახალხო მეურნეობის სხვა მიზნებისათვის სამთო გვირაბების და ჭაბურღილების შემდგომი გამოყენების საკითხი. მისი დადებითად გადაწყვეტის შემთხვევაში გვირაბები და ჭაბურღილები მოყვანილ უნდა იქნენ ისეთ მდგომარეობაში, რომ მომავალში უზრუნველყოფილი იყოს მოსახლეობის უსაფრთხოება, ეკოლოგიური პირობების, შენობების და ნაგებობების დაცვა, კონსერვაციისას კი მათი სამუშაო მდგომარეობაში შენარჩუნება კონსერვაციის მთელი პერიოდის მანძილზე.

სასარგებლო წიაღისეულის მომპოვებელი საწარმოს, აგრეთვე, იმ მიწისქვეშა ნაგებობათა ლიკვიდაციისა ან კონსერვაციის შემთხვევაში, რომლებიც არ არის დაკავშირებული სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებასთან, გეოლოგიური, სამარკშეიდერო და სხვა სახის დოკუმენტაცია უნდა წარმოებდეს სამუშაოთა დამთავრების მომენტამდე და ინახებოდეს ინსპექციის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად.

სალიკვიდაციო ან საკონსერვაციო ობიექტების მოსაზღვრე რაიონებში უნდა განხორციელდეს ღონისძიებები მომავალში სამთო სამუშაოთა უსაფრთხო წარმოების უზრუნველსაყოფად.

ლიკვიდაციის ან კონსერვაციის დამთავრებამდე წიაღით მოსარგებლეს ეკისრება ამ კანონით გათვალისწინებული სრული პასუხისმგებლობა.

ამ მუხლში დასახელებული ობიექტების ლიკვიდაცია ან კონსერვაცია ხდება და დამთავრებულად ითვლება სამინისტროს მიერ შესაბამისი აქტის გაფორმების შემდეგ.

liquidation or laying-up. The same shall apply to the under ground structures which are not associated with the extraction of mineral resources in the case of impossibility of their operation as well as expiry of the licence validity or the entrails use suspension before date.

A problem of further application of mines and boreholes for other purposes of the national economy shall be solved during the plant's liquidation. In the case of its positive decision the mines and boreholes shall be brought to the condition securing future safety of population, protection of ecology, buildings and structures, while in the case of holding-up - the preservation of their working condition for the whole period of laying-up.

In the case of liquidation or laying-up of a mining plants as well as the underground structures which are not associated the extraction of mineral resources, the geologic, surveying and other documents shall be kept until the completion of the work and stored under procedure established by the Inspection.

In the regions adjacent to the liquidation or laying-up objects measures should be carried out to secure future mining work safety.

The entrails user shall assume full responsibility until completion of liquidation or laying-up under this law.

Liquidation or laying-up of the objects listed in this article shall take place and be considered completed after a corresponding deed has been drawn up by the Ministry.



მუხლი 49. სამთო-სამაშველო სამსახური, მმართველობის ადგილობრივი ორგანოების და წიაღით მოსარგებლეთა ვალდებულებები ავარიის ლიკვიდაციის დროს

Article 49. A search-and-rescue service, responsibilities of local management bodies and the entrails users during accident elimination

1. წიაღით მოსარგებლე ვალდებულია, დადგენილი წესის შესაბამისად, შექმნას სამთო-სამაშველო სამსახური ან სახელშეკრულებო საწყისებზე ისარგებლოს სპეციალიზებული სამთო-სამაშველო ნაწილების მომსახურებით. სამთო გვირაბებზე ავარიების, მათ შორის ნავთობისა და გაზის ჭაბურღილებზე ღია შადრევნების გაჩენის თავიდან აცილებისა და ლიკვიდაციისათვის. ამ სამსახურების და ნაწილების დისლოკაციას განსაზღვრავს ინსპექცია.

1. The entrails user shall be liable under established procedure to set up a search-and-rescue service or make use of a specialized search-and-rescue unit on a contractual basis to prevent and eliminate accidents on mines. Dislocation of these services and units shall be determined by the Inspection.

2. სამთო-სამაშველო ნაწილების, გაზისა და ნავთობის ღია შადრევნების გაჩენის თავიდან აცილების, მათი ლიკვიდაციის სამსახურების დებულებებს ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი დადგენილი წესით.

2. Statutes of search—and—rescue units, prevention of open gas and oil gushing, their liquidation. services shall be subject to approval by President of Georgia.

3. მმართველობის ადგილობრივი ორგანოები საწარმოში ან სხვადასხვა დანიშნულში მიწისქვეშა ნაგებობებში ავარიის დროს გათვალისწინებული ტრანსპორტი, მასალები, მოწყობილობები, კავშირგაბმულობის საშუალებანი, მედიკამენტები და აღმოუჩინონ სხვა დახმარება ავარიის ლიკვიდაციისათვის.

3. Local management bodies and the entrails users shall be liable during accidents at mining plants or other underground structures to allocate transport, materials, equipment, communication means, medicines and render any possible assistance to eliminate the accident.

თავი VI. პასუხისმგებლობა წიაღის კანონის დარღვევისათვის

Chapter VI. Responsibility for the Entrails Law Violation

მუხლი 50. პასუხისმგებლობა წიაღის კანონის დარღვევისათვის

Article 50. Responsibility for the entrails law violation

1. ვარაუდება, რომელიც აშკარად თუ ფარულად არღვევს ამ კანონს, ბათილია.

1. The transaction that violates directly or secretary this law shall be deemed null and void.

2. პირებს, რომელთაც დადეს ამ მუხლის სარეგულ პუნქტში აღნიშნული ვარიანტები, აგრეთვე მათ ვინც წიაღით თვითნებურად ისარგებლეს;

2. The persons who have concluded the transaction as per item one of this article as well as those who have resorted to the unauthorized use;

დაარღვიეს წიაღით სარგებლობის ნორმები, აგრეთვე წიაღით სარგებლობის უსაფრთხოების წესები და ნორმები;

have violated the entrails use standards and rules as well as the safety rules;

თვითნებურად გაანაშენიანეს წიაღით სერგებლობის ობიექტების განლაგების ფართობები; დაარღვიეს წიაღის დაცვის, აგრეთვე წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებულ სამუშაოთა მანვე გავლენისაგან ბუნებრივი გარემოს, შენობებისა და ნაგებობების დაცვის მოთხოვნები;

ხელყვეს ისტორიისა და კულტურის ძეგლები, მათი ტერიტორიები და დაცვითი ზონები;

დაარღვიეს გეოლოგიურ ინფორმაციის საკუთრების უფლება;

მოსკეს ან დააზიანეს მიწისქვეშა წყლებზე დაკვირვების სარეწამო ჭაბურღილები, აგრეთვე სამარკშეიდერ და გეოდეზიური ნიშნები;

დაარღვიეს სასარგებლო წიაღისეულის მომპოვებელი საწარმოს სხვადასხვა დანიშნულების მიწისქვეშა ნაგებობების ლიკვიდაციისა და კონსერვაციის წესები და ნორმები;

დაარღვიეს მიწის მინაკუთვნის ფარგლებში ნიადაგის რეკულტივაციის წესები და ნორმები;

შეგნებულად მიაწოდეს სამინისტროსა და დეპარტამენტს დაგვიანებული ან ცრუ ინფორმაცია წიაღის შესახებ დაეკისრებათ პასუხისმგებლობა სისხლის სამართლის, ადმინისტრაციული ან სამოქალაქო კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

**მუხლი 51. სადავო საკითხების გადაწყვეტის წესი**

წიაღით სარგებლობასთან დაკავშირებულ სადავო საკითხებს წყვეტს სასამართლო საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

**მუხლი 52. ზარალის ანაზღაურება**

1. წიაღით მოსარგებლენი ვალდებული არიან ანაზღაურონ "წიაღის შესახებ" კანონის მოთხოვნათა დარღვევით გამოწვეული ზარალი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ოდენობითა და წესით.

2. წიაღით თვითნებური სარგებლობა და წიაღით სარგებლობის ობიექტების განლაგების ფართობების თვითნებურად განაშენიანება

have illegally developed the entrails use objects' area; have infringed the entrails protection as well as the requirements for protection of the environment, buildings and structures from harmful effects of the operations associated with the entrails use;

have infringed monuments of history and culture, their territories and protection zones;

have infringed the geologic information ownership;

right have destroyed or damaged the ground water observation regime holes as well as the surveying and geodetic marks;

have violated the rules and standards of liquidation and laying -up of underground structures of the mining plant;

have violated rules and standards of the soil re-cultivation within the boundaries of a land allotment;

have intentionally provided delayed or false information to the Ministry or the Department shall be subject to responsibility under procedure established by criminal, administrative or civil law.

**Article 51. Procedure for settlement of disputes**

Any dispute that may arise in connection with the entrails use shall be settled in court under procedure established by legislation of Georgia.

**Article 52. Compensation of damage**

1. The entrails users shall be liable to compensate the damage caused by violation, of requirements of the Law "On the entrails" in the amount and under procedure established by legislation of Georgia.

2. Unauthorized use of the entrails and illegal development of the entrails use objects area shall be suspended without compensation

ალიკვეთება გაწეული ხარჯების აუნაზღაურებლად.

of the expenses incurred.

თავი VII. საერთაშორისო ხელშეკრულებები

Chapter VII. International treaties

მუხლი 53. საერთაშორისო ხელშეკრულებები და შეთანხმებები

Article 53. International treaties and agreements

თუ საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებით და შეთანხმებით დადგენილია ამ კანონისაგან განსხვავებული წესი და იგი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, მაშინ გამოიყენება საერთაშორისო ხელშეკრულების და შეთანხმების წესი.

Should International treaties and agreements to which Georgia is signatory provide for rules other than those stipulated by this law, and they do not contradict the Constitution of Georgia, the rules of an international treaty and agreement shall apply.

საქართველოს პრეზიდენტი  
ედუარდ შევარდნაძე  
თბილისი  
1996 წლის 17 მაისი

President of Georgia  
Eduard Shevardnadze  
Tbilisi,  
May 17, 1996.